

NAV-BOTRÁNY JELENTÉS

Tartalom

Bevezető.....	3
Az áfacsalás szereplői és módszerei.....	3
A karusszel csalás szereplői:.....	4
Missing Trader – a hiányzó kereskedő.....	4
Missing traderek – a hiányzó kereskedők.....	4
Puffer – A közbeiktatott láncszem.....	5
Bróker- A nyereségszerző vagy haszonhúzó.....	6
Conduit - Csatorna társaságok.....	8
Szervező.....	8
Az áfacsalások módszerei.....	8
Csalás lízingcég bevonásával.....	8
Felárazás.....	9
Keresztbe számlázás.....	10
Klasszikus gépjárműves MTIC csalás 1.....	11
Klasszikus gépjárműves MTIC csalás 2.....	12
Klasszikus gépjárműves MTIC csalás 3.....	13
Klasszikus körhintacsulás.....	14
Különleges adózási mód visszaélészerű választása.....	16
MTIC típusú csalás.....	17
Visszaélés a 42.00 vámkezelési eljárással.....	17
Fiktív közösségi vagy export értékesítés.....	18
Visszaélés a különbözet szerinti adózással.....	19
Visszatérítéssel csúszás 1.....	20
Visszatérítéssel csúszás 2.....	21
Problémák az Adóhatóság láncolatossággal kapcsolatos munkájában.....	23
KÜIG megszüntetése.....	23
Az áfaregisztráltak helyzete.....	24
A vizsgálatok leállítása.....	26
Vizsgálatok a NAV botrány kapcsán.....	29
Ügyészségi vizsgálat.....	29
Az Állami Számvevőszék vizsgálata.....	30
„Hétfégi jelentés”	37
Vida-féle önvizsgálat	43
A kitiltási botrány.....	45
Kormányzati kommunikáció.....	46
A kormány szerepe.....	46
A Parlament szerepe.....	48
2013-14	48
2014-15.....	49
A NAV által indított perek.....	51
Következtetések:.....	53

Bevezető

A NAV-botrány 2013 késő ősze az követően, hogy Horváth András a nyilvánosság elé állt, hosszú hetekig az egyik legforróbb téma volt a politikai nyilvánosságban. Majd 2014 őszén az amerikai „kitiltási botrány” ismét rávilágított az adóhatóság felelősségére az áfacsalások kapcsán. A kormány érdemi vizsgálatot nem rendelt el az ügyben. Kommunikációs szinten azóta is szabadulna az üggyel a Fidesz, az adóhatóság és a felette felügyeletet gyakorló Nemzetgazdasági Minisztérium pedig egyre nehezebb helyzetben van. Immáron már három volt adóhatósági dolgozó állt a nyilvánosság elé, akik szerint az adóhatóság egyes vezetői tudatosan lehetetlenítették el vizsgálatokat, illetve lezárult vizsgálatok eredményét tették semmissé.

Az Állami Számvevőszék vizsgálati jelentése feltárja azokat a szervezeti hiányosságokat, melyek lehetővé tették az adóhatóságon belüli visszaéléseket. Az ügyészségi vizsgálati határidő folyamatos meghosszabbítása nem megnyugtató fejlemény az ügy rendezése tekintetében. A parlamenti vizsgálóbizottság kormányoldal általi blokkolása újabb és újabb indokokkal azt mutatja meg, hogy a Fidesz nem akar foglalkozni az üggyel.

Ezen a ponton nem szabad megállnunk, a végére kell járni ennek az üggyel, mert a rendszerváltás óta eltelt idő egyik legnagyobb, évente ezermilliárdos nagyságrendű korrupciós botrányáról van szó, amelyben évről évre nyakig benne lehetnek nemcsak adóhatósági vezetők, de kormányzati szereplők is, akkor is, ha csak hallgatólagosan.

Az áfacsalás szereplői és módszerei

A szervezett áfacsalás az ÁFA kötelezettség alóli kibújásra irányuló rendszerek és mechanizmusok felhasználásával elkövetett adócsalás (lehet jogosulatlan áfa visszaigénylés vagy az egyébként esedékes Áfa meg nem fizetése) olyan különböző tagállami adóalanyokkal (társaságokkal) végrehajtott konstrukciók segítségével, amelyek nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt működnek.

A karusszel család szereplői:

Missing Trader – a hiányzó kereskedő

Az a szereplő, aki nem teljesíti az ÁFÁ-ra vonatkozó kötelezettségeit, vagyis ÁFA bevallási kötelezettségének nem tesz eleget és/vagy nem fizeti be az ÁFÁ-t a költségvetésbe. Jellemzően számlái kibocsátása után eltűnik.

Viselkedési karakterük alapján háromféle típusú hiányzó kereskedőt különböztetünk meg az alábbiak szerint:

- 1) Bevallási kötelezettségüket nem teljesítő társaságok
- 2) Nullás adattartalom nélküli bevallást benyújtó társaságok
- 3) Fizetési kötelezettség teljesítését elmulasztó társaságok (defaulting traderek, mulasztó kereskedők)

Missing traderek – a hiányzó kereskedők

Ezen csoportba tartozó adózók sem a bejelentett székhelyükön, sem a telephelyükön nem találhatók meg, a bejelentett képviselőik a megjelölt lakcímeken nem érhetőek el. Adóbevallási kötelezettségüket csak az általános forgalmi adó tekintetében teljesítik. Előfordul, hogy a cégek külföldi személyeknek értékesítésre kerülnek.

A bizonyítási folyamatban a revízió megállapítja, hogy az eredetileg bejelentett székhelyen, telephelyen (jellemzően különböző székhely szolgáltatóknál) gazdasági tevékenységet fizikai alkalmatlanság miatt nem lehet végezni, továbbá megalapozottan vélelmezhető, hogy a tevékenység ellátásához a személyi feltételek sem állnak rendelkezésre, tekintettel arra, hogy adózók ezzel összefüggő bejelentési és bevallási kötelezettségüknek nem tettek eleget. A tevékenységre vonatkozó iratanyag nem áll rendelkezésre. Ezekben az esetekben a revízió intézkedéseket tesz az adózó adószámának a felfüggesztése, majd törlése érdekében, illetve kezdeményezi az adózó cégbírósági nyilvántartásból való törlését.

Az ilyen típusú vállalkozásokat nyilvánvalóan azzal a céllal alapítják, illetve azzal a szándékkal léptetik be a láncfolyamatba, hogy megteremtsék a feltételeit az ebbe a körbe transzferált jövedelmek adómentes kivételére. A csoport tagjaival szemben hatékony eszközzel az adóhatóság jelenleg nem

rendelkezik, hiszen a hivatalból történő cégbírósági törlésük számukra inkább kedvező, mivel gyors és következmények nélküli megszüntetésüket eredményezi.

Puffer – A közbeiktatott láncszem

A család szervezői a csalárd láncolat és leleplezésének bonyolultabbá tétele érdekében gyakran használnak puffer cégeket. A számlák áramlását tekintve a puffer közbeékelődik a Missing Trader és a Bróker közé – ez utóbbi elfedése céljából. A pufferek az értékesítési láncolatban a piaci árnál alacsony árat és nagyon alacsony, olykor negatív árrést alkalmaznak.

A puffer általában eleget tesz áfabevallási kötelezettségének és időben fizeti az áfa terheit a költségvetésbe. Ezekre a társaságokra jellemző a gazdasági kapacitás hiánya, általában a tevékenység végzéséhez szükséges minimális feltételekkel sem rendelkeznek. Ezek a vállalkozások a revízió számára elérhetőek, általában készségesen együttműködnek.

A második csoportba olyan adózók tartoznak, amelyek nem végeznek valós gazdasági tevékenységet, hanem csak számlakibocsátással foglalkoznak és „számlagyárként” működnek. Bevallási kötelezettségüket jellemzően csak egy-két bevallási időszak vonatkozásában és azt is adóminimalizáló tartalommal teljesítik. A bejelentett székhelyükön ugyan fellelhetők és képviselőik az ellenőrzés idézésére megjelennek, nyilatkozattételre felszólíthatóak, de jellemzően iratelvesztésre hivatkozva semmilyen dokumentumot nem adnak át. Az előzőekkel ellentétben olyan eset is előfordul, hogy a vizsgált ügyleteket érintően a számlák mellett különböző teljesítési igazolások, óraelszámolások és munkaszerződések is csatolásra kerülnek.

Hosszadalmas bizonyítási folyamatban a tényállás feltárása során a revízió megállapítja, hogy a munkavégzéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek hiányoznak. A foglalkoztatottak nem kerültek bejelentésre vagy a létszámadatok ellentétben álltak a ténylegesen elvégzett és számlázott tevékenységgel, a munkafolyamat vagy áruszállítás végrehajtásához nem álltak rendelkezésre megfelelő eszközök, gépek, járművek, illetve ezek hiányában alvállalkozók bevonása sem igazolódott. Ezekben az esetekben a

revízió rögzíti az ügyfelek fiktivitását és levonható adó tilalmát az előzetesen felszámított adó összegét hitelesen igazoló dokumentum hiányában.

Erre az adózói csoportra jellemző egy részben eltérő tényállás-előfordulás is, amely önállóan, illetve az előbbieken ismertetett módszerekkel kombinálva jelenik meg. Az adózó áfabevallási kötelezettségét a vizsgált időszak vonatkozásában teljesítette, de láncellenőrzés keretében más adózóknál lefolytatott korábbi vizsgálatok eredményeképpen az általa kibocsátott és a revízió részére nem csatolt számlák kerülnek az adóhatóság látószögébe. A bekért számlakivonatok, a rendelkezésre álló számlák és számlasorszámok, a szigorú számadási nyilvántartás hiánya, valamint a bevallási adatok alapján a revízió megállapítja, hogy a fizetendő általános forgalmi adó tekintetében fennáll a becslés jogalapja. Rögzítésre kerül, hogy a gazdasági események a számlakibocsátás mögött nem valósultak meg. Majd a felet, valamint a stornó és a vélelmezetten adómentesen kibocsátott számlák alapján a számla sorszámozást és az átlagos számlaértéket figyelembe véve a revízió becslést hajt végre a fizetendő forgalmi adó tekintetében és az adóbevallás adataihoz viszonyítva megállapítja az eltitkolt adó különbözetet.

Az ebbe a csoportba tartozó adózókat a láncfolyamat szempontjából lényegében puffer szereplőknek tekinthetjük, beléptetésük elsődleges célja a számlázási rendszer bonyolítása, az adócsalás tényállás feltárásának nehezítése, és az adóelkerülő szándék tudatos leplezése.

Bróker- A nyereségszerző vagy haszonhúzó

A Bróker a Puffer speciális formája. Ez az a vállalkozás, amely általában az utolsó a számlázási láncban. Elnevezése arra utal, hogy ő az, aki hasznot húz a csalással elérhető alacsony árakból, illetve levonja az áfát a csalásban vele együttműködő cégektől. Tehát a Bróker az, aki realizálja a profitot, amelynek az érdekében a láncolatot felépítették.

Mivel a Bróker az a szereplő, aki kiemeli az áfát a költségvetésből, ezért ez az a vállalkozás, melyet a lehető legtovább igyekeznek életben tartani a csalás szervezői. Áfabevallásuk karaktere lehet adóminimalizáló vagy folyamatos visszaigénylő. Emiatt a Bróker cégek bevallási nyilvántartási kötelezettségeiket

rendre teljesítik. Az adóhatóság számára jóhiszemű és kellő körültekintést biztosító vállalkozásnak tűnnek.

Az ebbe a csoportba tartozó adózók valós gazdasági tevékenységet is végeznek és ezek bizonylatai és elszámolásai között tüntetnek fel nem valós gazdasági eseményekről szóló dokumentumokat, számlákat, szerződéseket. A működésükhöz szükséges személyi és tárgyi feltételezések rendelkezésre állnak. Bejelentett és jól szakképzett munkavállalókat foglalkoztatnak. Fő tevékenységüktől függően megfelelő kapacitásokkal, illetve irodai- és raktárhelyiségekkel, informatikai berendezésekkel, valamint a vevőik kiszolgálásához nélkülözhetetlen kereskedelmi és szállítókapacitásokkal rendelkeznek.

A revízió a tényállás feltárása során ezeknél a vállalkozásoknál a vevői és szállítói állományukban a valós cégek mellett más vizsgálatokból már ismert fiktív vállalkozásokat azonosít. Megállapításra kerül, hogy korábbi ellenőrzések a láncolat egyes tagjainál fiktív ügyletekre való hivatkozással nagy összegű adóhiányt rögzítettek. Más tagoknál pedig éppen párhuzamosan zajló kapcsolódó események igazolják a fiktivitásukat. Ez utóbbi körben érintett társaságok körében különösen jellemző, hogy a vizsgált időszakban adóbevallási kötelezettségüknek nem vagy csak hiányosan tettek eleget és gazdasági tevékenységet nem végeztek.

A hónapokig tartó széleskörű és hosszadalmas bizonyítási eljárásban, tanúvallomások felvételével nyilatkozatok rögzítésével, helyszíni szemlék lefolytatásával, nemzetközi megkeresések indításával, további kapcsolódó vizsgálatok elrendelésével – amelyek lényegében a láncolat valamennyi feltárt tagjára kiterjednek – a revízió megállapíthatja, hogy a vizsgált ügyletekkel összefüggésben a bejövő számlákon szereplő áruval a szállítók, illetve a számlakibocsátó társaságok valójában nem rendelkeztek (rendelkezhettek), így tényleges, valós áruvásárlás ezen bizonylatokkal nem történt. Az értékesítési láncolatban megjelenő áruk forrása az importáló vagy a gyártó személye nem ismert, a láncolatban megjelenő számlák tartalmi hitelessége az adózó részéről nem bizonyított, ezért a kibocsátott számlák nem alkalmasak az áru eredetének az igazolására. A banki átutalások, a pénzmozgás és a papír alapú

bizonylatok önmagukban nem bizonyítják a gazdasági események megvalósulását. Ebből következően a revízió a befogadott számlákra alapozott adólevonási jogot vonja kétségbe.

Az ebben az adózói körben közreműködő valós cégek számlakibocsátásának az ellenőrzésére azért kell különös figyelmet fordítani, mert náluk keletkeznek azok az eltítkolt jövedelmek, amelyeket fiktív ügyletekkel olyan cégek felé továbbíthatnak, ahonnan ezek a „fekete” jövedelmek alacsony kockázattal adómentesen kivihetők.

Conduit - Csatorna társaságok

A Csatorna társaságot gyakran azzal a céllal hozzák létre, hogy a csalási mechanizmust szolgálja. Ez a társaság a fentebb említett három szereplőtől eltérő tagállamban működik. Gyakran a csalás elősegítése érdekében hozzák létre, de előfordulhat, hogy jó hírnevű, ténylegesen működő cégről van szó, melynek nincs tudomása arról, hogy egy csalást megvalósító láncolat egyik tagja.

Szervező

A szervező a központi személy a szervezett áfa csalásban. Ő szervezi a csalási láncolatot és elfedi magát strómanok, Missing Traderek, és Bufferek alkalmazásával. Olykor a szervező maga a Bróker is, ilyenkor könyvelést vezet és eleget tesz áfakötelezettségeinek.

Sok esetben azonban olyan magánszemélyekről, vagy bűnözői csoportokról van szó, aki(k) a háttérben maradva strómanokon keresztül alapíttat(nak) akár teljes céghálózatokat (20-30 cég is lehet) és ezen cégek marionetthez hasonló irányításával szervezik meg a számlázásokat és pénzügyi teljesítéseket a láncolat egyes szereplői között.

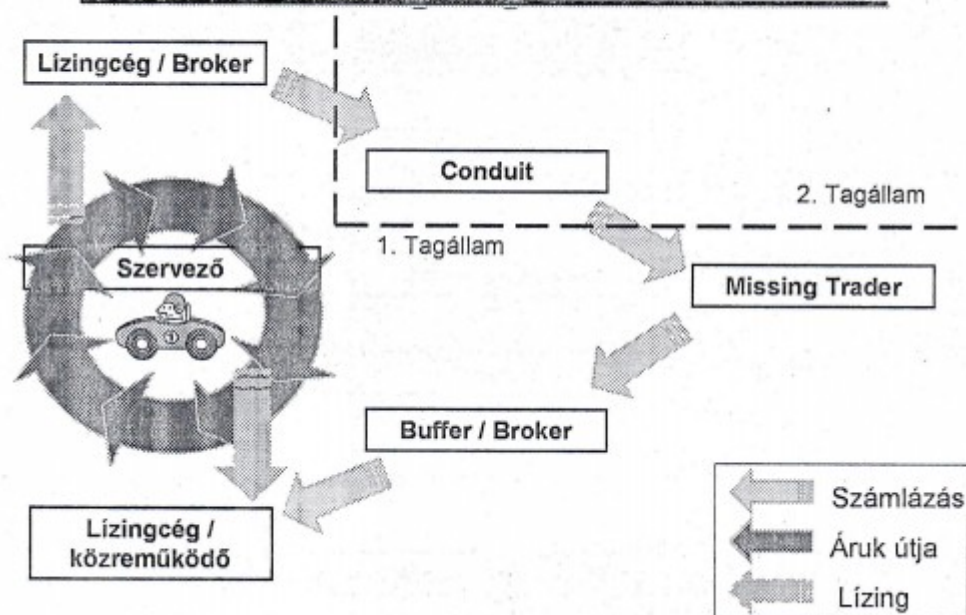
Az áfacsalások módszerei

Csalás lízingcég bevonásával

A csalás lényegi eleme a lízingtársaság bizalmi pozíciója, ezért csekély a valószínűsége, hogy bármely csalásban résztvevőként szerepeljen a neve. A

pénzügyi lízing végén az 1. tagállami szervező – élve vevőkijelölési jogával – a maradványértéket 2. tagállami Conduit részére számláztatja ki adómentesen. A Conduit visszaszámlázza a járművet a 2. tagállami MT-nek, aki továbbszámlázza a Buffernek. Majd a Buffer a szervező igénye alapján kiszámlázza ismét a finanszírozónak. A lízingbe vevő pedig ismét a szervező lesz.

Csalás lízingcég bevonásával

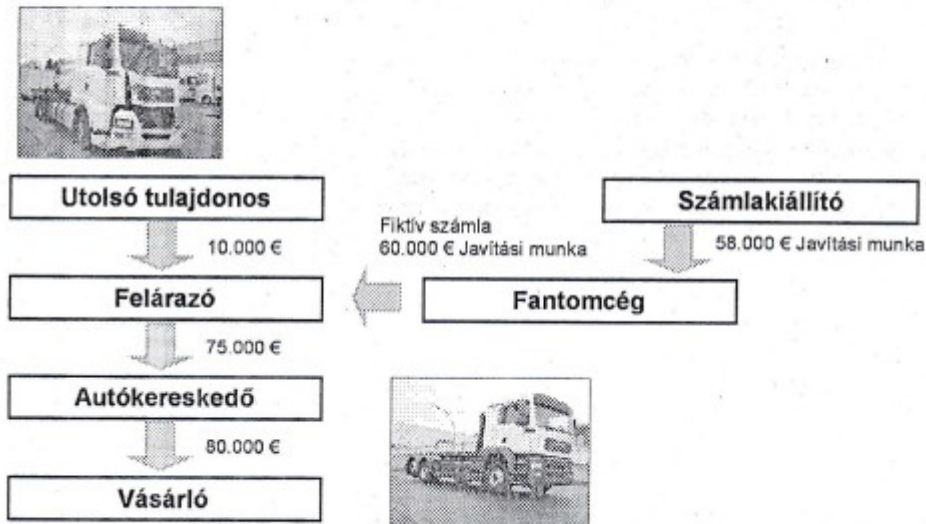
Felárazás

A csalási mechanizmus lényege a felárazás, vagyis a tehergépjárművek értékének növelése a fiktív számlák alkalmazásával. Az ellenőrzési tapasztalatok szerint a szállítmányozó vállalkozások használt gépjárműveiket, – olykor egész flottájukat – kivonják a használatból és értékesítik azokat tényleges piaci áron, vagy az eszközök könyv szerinti értékén. Az ilyen maradványértékes gépjárműveket gyakran fantomcégek közbeiktatásával vásárolják meg a használt gépjármű kereskedők.

Az MT a járműveket jóval a tényleges értéket meghaladóan, irreálisan magas áron számlázza tovább az autókereskedések számára, akik a feketén elvégzett felújítás, karbantartás, szervizeltetés, illetve javítás után – már ismét hasznos

eszközként - normál áron értékesítik azokat végfelhasználóknak. A beszámoló cégek sok esetben másik tagállamban vagy harmadik országban bejegyzett adóalanyok, illetve fellelhetetlen vállalkozások.

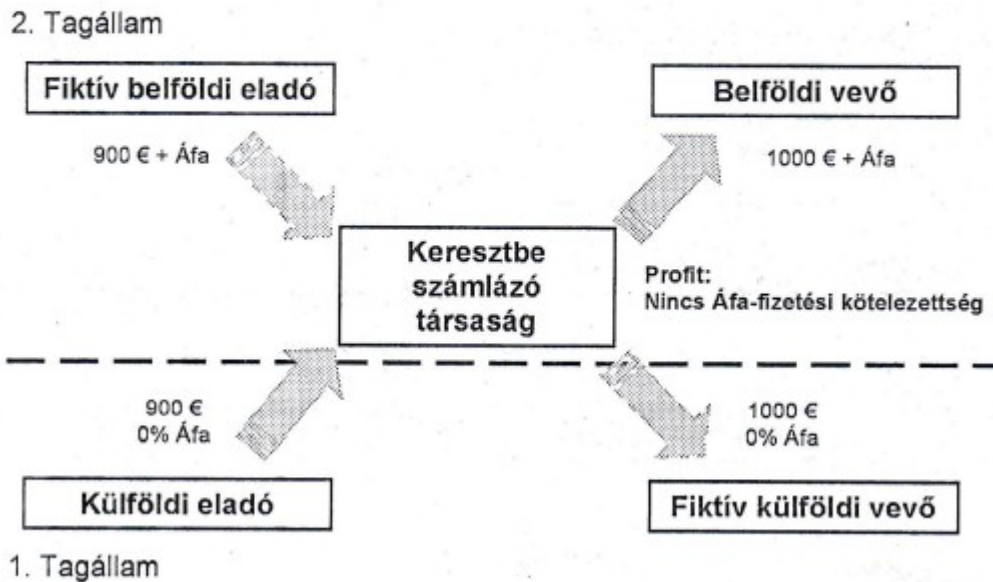
Felárazás

Keresztbe számlázás

A csalásséma kialakításának elsődleges célja az adókötelezettséggel járó ügyletek leleplezése. Ennek érdekében a közösségi beszerzés és belföldi értékesítés következtében jelentkező áfafizetési kötelezettségeket igyekeznek kiegyenlíteni adólevonási jogot keletkeztető belföldi beszerzésekkel, és adómentes közösségi értékesítéssel. A keresztbe számlázó társaság tulajdonképpen egy bróker, aki adómentesen szerez be termékeket az 1. tagállamban bejegyzett külföldi partnereitől és ezt követően értékesíti a belföldi piacon, mely után adófizetési kötelezettsége keletkezik. Ahhoz azonban, hogy az adott időszakban általa felszámított adó ne váljon egyben fizető adóvá is, szüksége van fiktív belföldi beszerzésekre.

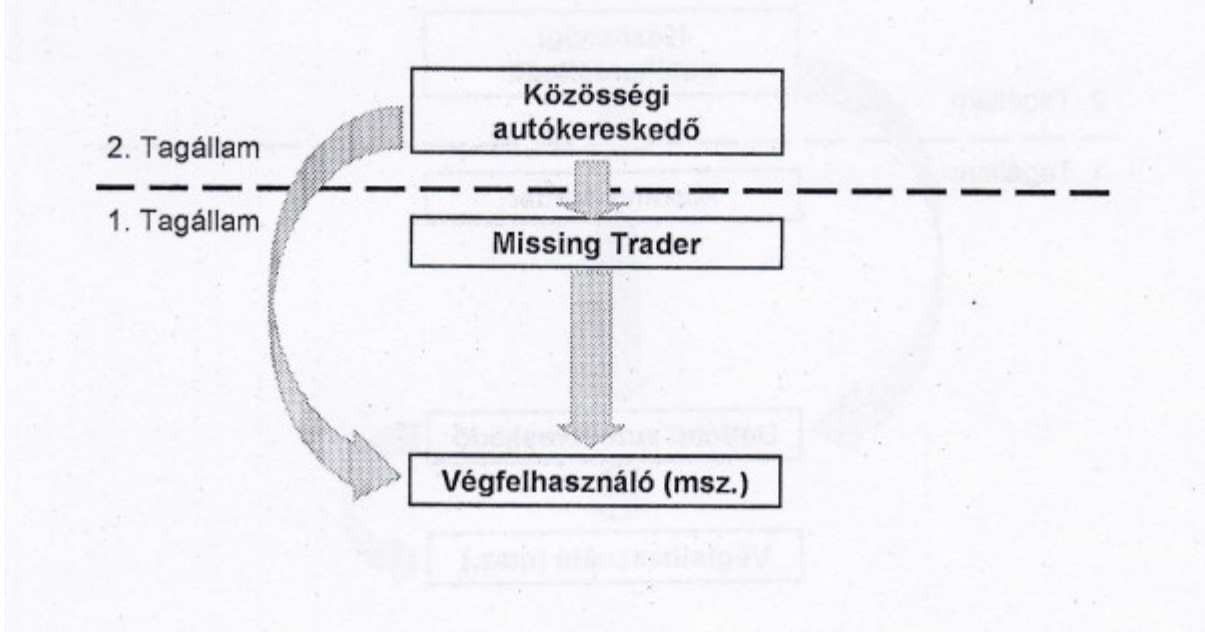
Keresztbe számlázás

Klasszikus gépjárműves MTIC család 1

A 2. tagállami autókereskedő közösségen belüli adómentes termékértékesítés során értékesíti a járművet az 1. tagállami MT részére. Az MT nevében a járművet a végfelhasználók/magánszemélyek részére értékesítik. A végfelhasználó nem az MT-vel áll kapcsolatban, a járművek hirdetéseit interneten, vagy újságban találja. Autópiacon vagy kereskedésben vásárolja meg az autót. Az MT nevében eljáró személyeket megnevezni nem tudja, az autókereskedésben történt vásárlás esetében is csak a kereskedő alkalmazottaira emlékszik.

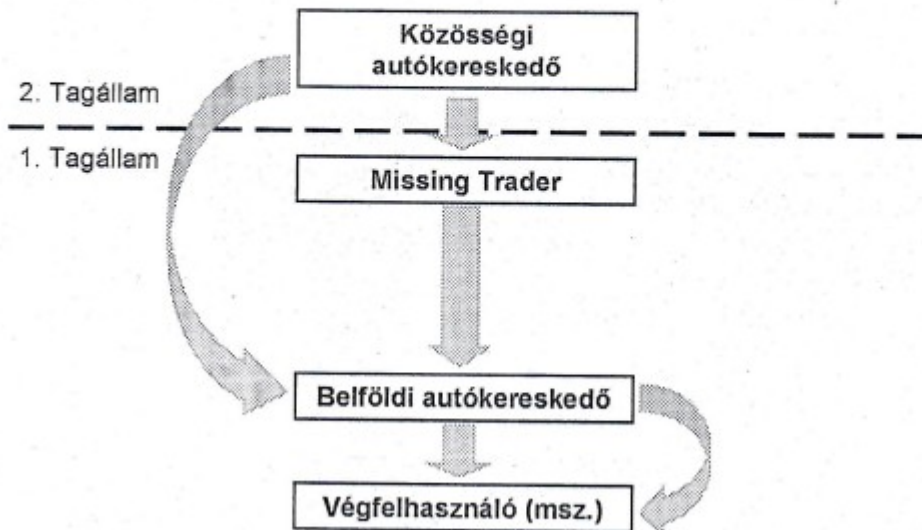
Klasszikus gépjárműves MTIC család 1

Klasszikus gépjárműves MTIC család 2

A 2. tagállami autókereskedő közösségen belüli adómentes termékértékesítés során értékesíti a járműveket az 1. tagállami MT részére. Az 1. tagállamban az autót az MT nevében kibocsátott számlák alapján a csalásban aktívan közreműködő belföldi autókereskedőnek értékesítik, amely ezek után a végfelhasználók részére adja tovább. A megrendelést a belföldi autókereskedők nem a saját nevükben teszik, hanem a MissingTrader kereskedők közbeiktatásával. A jármű a külföldi eladótól közvetlenül az azt értékesítő belföldi autókereskedőhöz kerül.

Klasszikus gépjárműves MTIC család 2

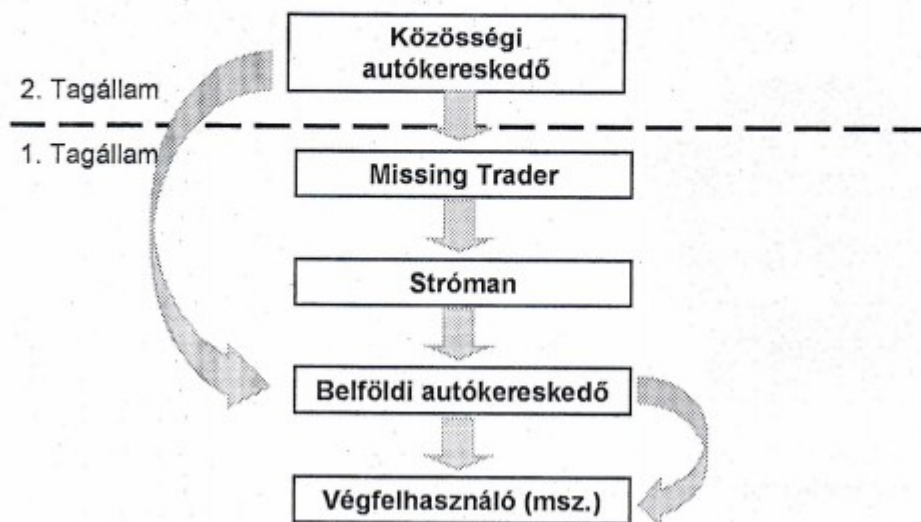

Klasszikus gépjárműves MTIC család 3

Az előző konstrukció továbbfejlesztett változata, annak elkerülése érdekében, hogy az autókereskedő fiktív számlát fogadjon be az MT cégektől. Az autókereskedő és a MissingTraderek közé beékelnek egy magánszemélyt, „strómant”, így a kereskedők élhetnek a különbözet szerinti áfa alkalmazásának lehetőségével. A magánszemély max. 1 hétig, gyakran csak 1 napig tulajdonosa a – még forgalomba sem helyezett – gépjárműnek, így nem is jelenik meg a BM-nyilvántartásban.

Klasszikus gépjárműves

MTIC család 3

Klasszikus körhintacsulás

MissingTrader - a hiányzó kereskedő. Az a szereplő, aki nem teljesíti az áfára vonatkozó kötelezettségeit, vagyis az áfabevallási kötelezettségének nem tesz eleget és/vagy nem fizeti be az áfát a költségvetésbe. Jellemzően számlái kibocsátása után eltűnik. Háromféle hiányzó kereskedőt különböztetünk meg: bevallási kötelezettséget nem teljesítő társaságok; nullás vagy adattartalom nélküli bevallást benyújtó társaságok; fizetési kötelezettség teljesítését elmulasztó társaságok (DefaultingTraderek - Mulasztó kereskedők)

Buffer - a közbeiktatott láncszem. A család szervezői a csalárd láncolat és leleplezésének bonyolultabbá tétele érdekében gyakran használnak Buffer cégeket. A számlák áramlását tekintve a Buffer közbeékelődik az MT és a Broker közé, ez utóbbi elfedése céljából. A Bufferek az értékesítési láncolatban a piaci árnál alacsonyabb árat, és nagyon alacsony, olykor negatív árrést alkalmaznak.

A Buffer általában eleget tesz áfabevallási kötelezettségének és időben be is fizeti az áfát a költségvetésbe. Ezekre a társaságokra jellemző a kapacitás

hiánya, általában a tevékenység végzéséhez szükséges minimális feltételekkel sem rendelkeznek. Ezek a vállalkozások a revízió számára elérhető, általában „készségesen” együttműködnek.

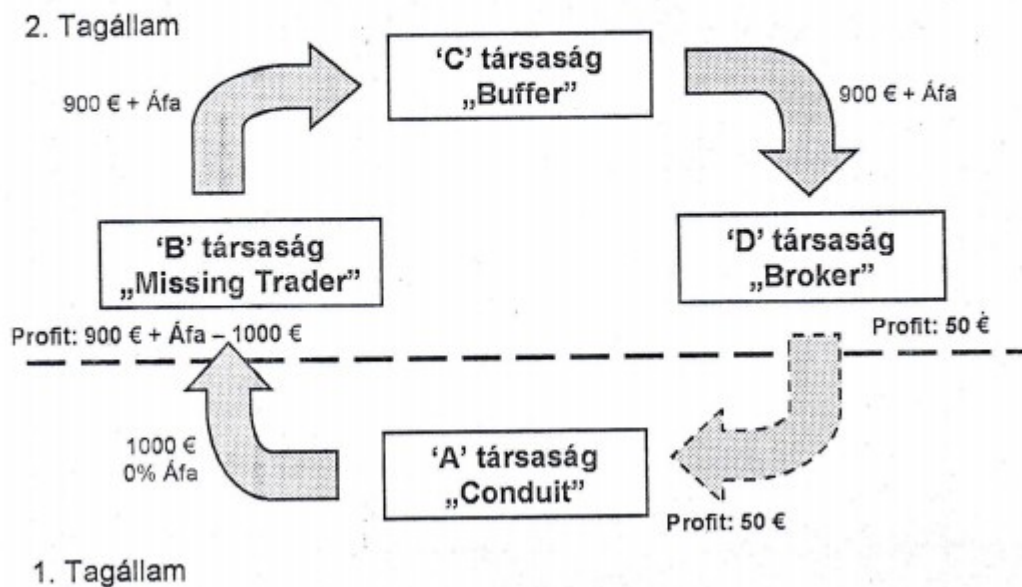
Broker - a nyereségszerző vagy haszonhúzó. A Broker a Buffer speciális formája, ez az a vállalkozás, amely általában az utolsó a számlázási láncban. Elnevezése arra utal, hogy ő az, aki hasznot húz a csalással elérhető alacsony árakból, illetve levonja az áfát a csalásban vele együttműködő cégektől, tehát a Broker az, aki realizálja a profitot, amelynek érdekében a láncolatot felépítették.

Mivel a Broker az, aki kiemeli az áfát a költségvetésből, ezért ez az a vállalkozás, melyet a lehető legtovább igyekeznek életben tartani a csalás szervezői. Emiatt a Broker cégek bevallási, nyilvántartási kötelezettségeiket rendre teljesítik. Az adóhatóság számára jóhiszemű, és kellő körültekintést tanúsító vállalkozásnak tűnnek.

Conduit - a csatorna társaság. A Csatorna társaságot gyakran azzal a céllal hozzák létre, hogy a csalási mechanizmust szolgálja. Ez a társaság a fentebb említett három szereplőtől eltérő tagállamban működik. Gyakran a csalás elősegítése érdekében hozzák létre, de előfordulhat, hogy jó hírnevű, ténylegesen működő cégről van szó, melynek nincs tudomása arról, hogy egy csalást megvalósító láncolat egyik tagja.

Szervező - a központi személy a szervezett áfa csalásban. Ő szervezi a csalási láncolatot és elfedi magát a strómanok, MT-k és Bufferek alkalmazásával. Olykor a szervező maga a Broker is, ilyenkor könyvelést vezet és eleget tesz áfakötelezettségeinek. Sok esetben azonban olyan magánszemélyről vagy bűnözői csoportról van szó, aki(k) a háttérben maradván strómanokon keresztül alapítat(nak) akár teljes céghálózatokat (20-30 cég is lehet) és ezen cégek marionetthez hasonlító irányításával szervezik meg a számlázásokat és pénzügyi teljesítéseket a láncolat egyes szereplői között.

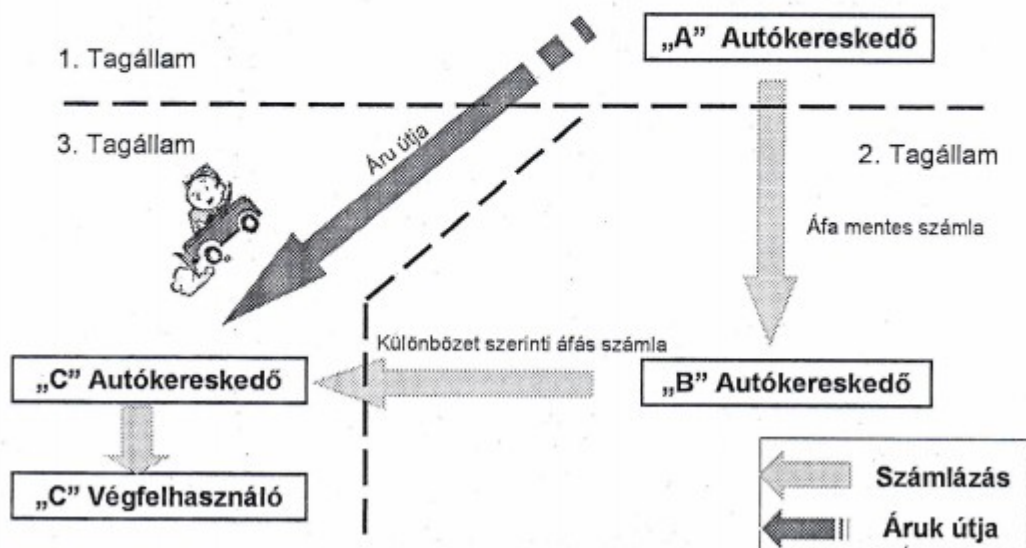
Klasszikus körhintacsalás

Különleges adózási mód visszaélészerű választása

A csalási modell alapján az általános szabályok szerinti adózást jogellenesen különbözet szerinti adózássá változtatják kihasználva az Unió tagállamai közötti együttműködés gyengeségeit (a VIES adatbázisban nem kell feltüntetni a különbözet szerinti adózási mód alapján értékesített termékek összegét), valamint a nemzeti jogszabályok és a büntetőjogszabályok hézagait. A végső felhasználó ily módon alacsonyabb áron vásárolhatja meg a normál adózási mód kikerülésével olcsóbbá vált járműveket. A csalásban részt vevő járműkereskedők pedig megtalálhatják a hasznukat a különbözet szerinti értékesítésben és az eladott járművek nagy volumenében.

Különleges adózási mód visszaélésszerű választása

MTIC típusú csalás

Az 1. tagállamban regisztrált eladó általában nincs tudatában a csalárd szándéknak. Jellemző, hogy az MT részére a külföldi partner által kiszámlázott áruk értéke magasabb vagy egyenlő azzal az értékkel, melyet az MT nevében tovább számláznak (bruttó). Tipikus továbbá, hogy az áruk szállítása nem az MT-hez történik, azok címzettje a tényleges vevő. Előfordul még, hogy az áruk ellenértéke sem az MT bankszámlájáról kerül átutalásra.

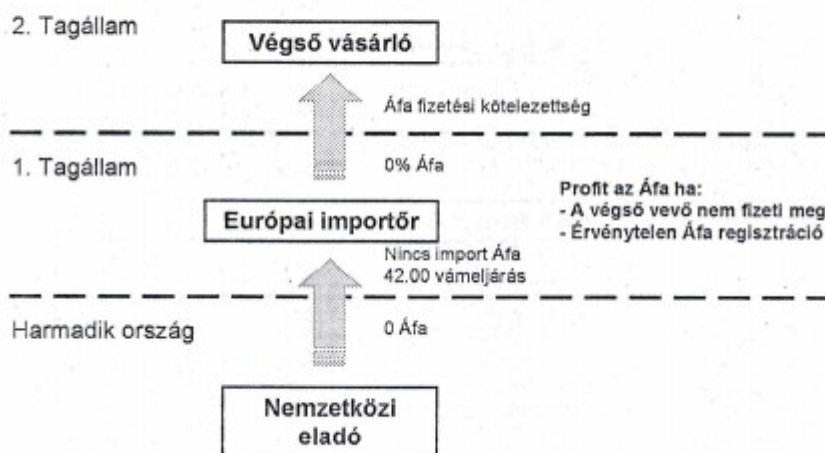
Visszaélés a 42.00 vámkezelési eljárással

Az úgynevezett 42.00-s vámkezelési eljárás (adómentes termékimport közösségi árutovábbítással) azt jelenti, hogy a 3. országból közösség területére érkezett árut az adott tagállamban vámkezelik ugyan, azonban a vámfizetéssel egyidejűleg nem történik meg az import áfa megfizetése, hanem azt a rendeltetési hely szerinti tagállamban kívánják megfizetni. A 42.00-s speciális vámkezelési eljárást követően a szállítmányozó cégek által teljesített közösségi adatszolgáltatások megtévesztik a VIES-t, hiszen jelentős kontrolladat eltérést

eredményeznek.

A rendszer nem zárt, így sajnos arra nincs garancia, hogy az okmányokon feltüntetett rendeltetési helyen valóban megfizetik-e az import után az általános forgalmi adót, mint ahogyan arra sincs garancia, hogy az áru valóban meg is érkezik a rendeltetési hely szerinti másik tagállamba. Így a fent leírt vámeljárással kiválóan alkalmas arra, hogy MissingTrader társaságok által megrendelt árukat vámostassanak el az EU bármely tagállamában, majd ezt követően értékesítsék azokat a belföldi feketepiacon, mivel az EU belföldesítést követően gyakorlatilag követhetetlené válik az áruk további sorsa.

Visszaélés a 42.00 vámeljárással

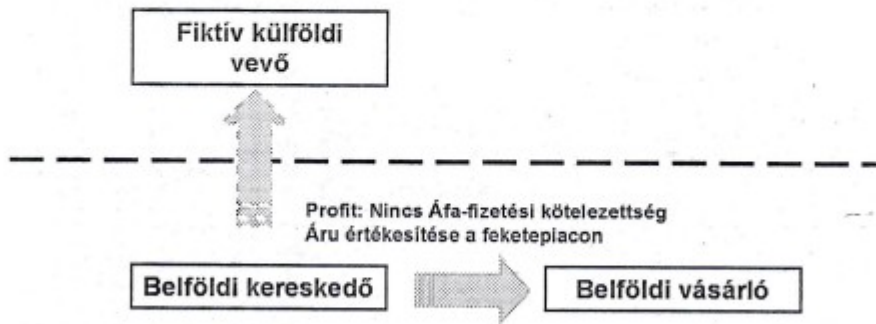

Fiktív közösségi vagy export értékesítés

Az 1. tagállamban regisztrált adóalany az árut az okmányok alapján vagy egy másik tagállamban levő közösségi adóalanyának közösségen belüli adómentes termékértékesítésként értékesíti a 2. tagállamba, vagy egy 3. országban nyilvántartásba vett adóalany részére exportálja. Ezáltal a belföldön beszerzett termékek általános forgalmi adóját levonásba helyezi, azonban az adómentes értékesítés miatt fizetendő adója nem keletkezik. Ezek után a terméket a belföldi piacon illegálisan, számlakibocsátás és adófizetés nélkül értékesíti.

Fiktív közösségi, vagy export értékesítés

2. Tagállam / Harmadik ország

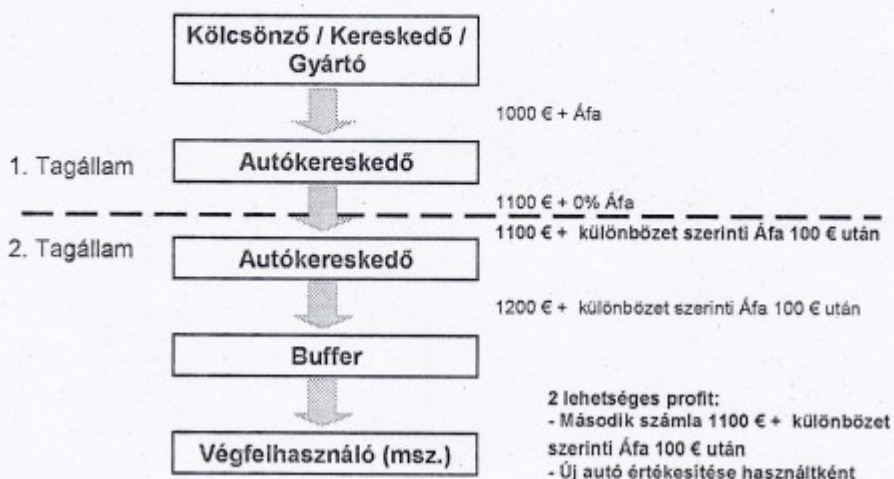

1. Tagállam

Visszaélés a különbözet szerinti adózással

A különbözet szerinti adózással elkövetett csalás lényege, hogy a láncolatban olyan járműveket számláznak használtként, melyek az előírások alapján újak számítanak, vagy adóalanytól vásárolták őket. Az a kereskedő, aki a különbözet szerinti adózással értékesíti a járműveket, csupán az eladási árba épített haszon után fogja megfizetni az áfát, mely miatt az általa alkalmazott értékesítési árak jóval kedvezőbbek lesznek annál, mintha a jármű teljes értékére kellene az adót felszámítani. Ez pedig egyértelmű előnyhöz juttatja a túlszűfolt piacon. Ahhoz azonban, hogy a különbözet szerinti módszert alkalmazni tudja, rendelkeznie kell egy hamis számlával, melyet vagy a 2. tagállami illetőségű autókereskedő, vagy az értékesítési lánc tetején álló 1. tagállami kölcsönző cég állít ki.

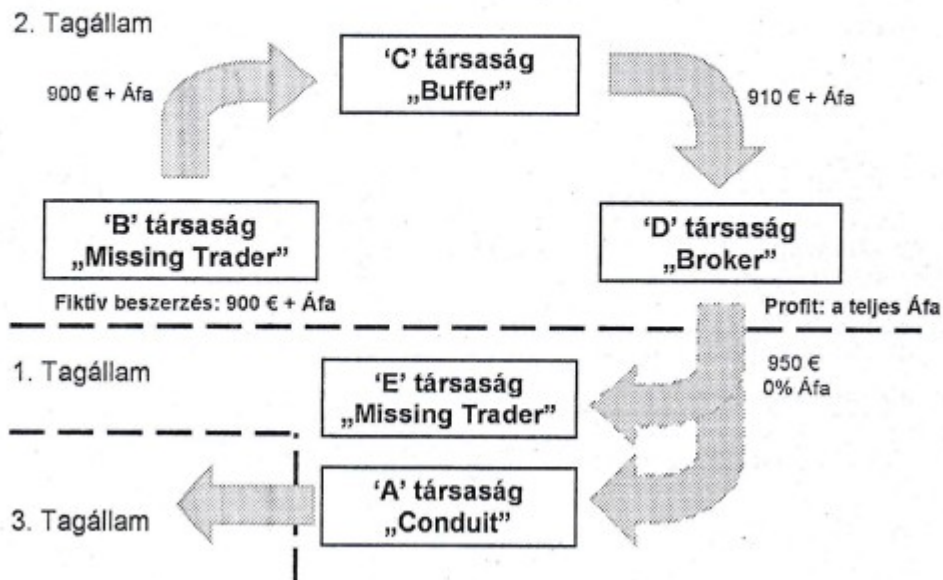
Visszaélés a különbözet szerinti adózással

Visszatérítéses csalás 1

A fiktív számlákon alapuló jogosulatlan áfa visszaigénylése mindig is a leggyakoribb módszere volt az áfacsalásnak. Ennél a csalási sémánál a belföldi értékesítési lánc kezdőpontján elhelyezkedő MT - többnyire működő cég nevével visszaélve - számláz belföldi cégeknek, de nem szerez be külföldről árut, mivel egyszerűbb a láncolatot szervezőnek belföldi hiányzó kereskedő céget vásárolni vagy alapítani a fiktív számlázáshoz, mint külföldi szállítókat (csatorna céget, vagy külföldi brókert, disztribútort) beszervezni.

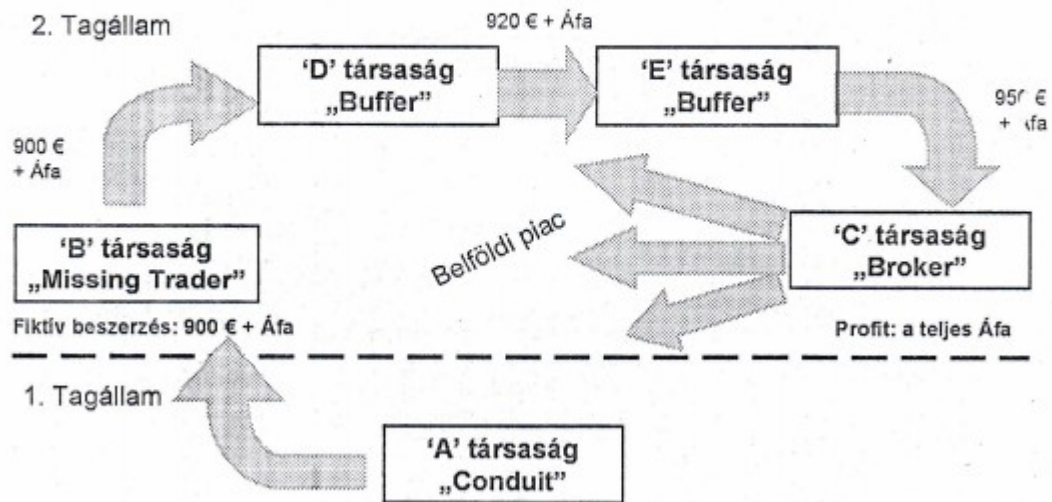
Visszatérítéses csalás 1

Visszatérítéses csalás 2.

Ezt a csalási mechanizmust gyakran nevezik beszerzési típusú csalásnak (Acquisition Fraud) is. Ennél a csalási sémánál az 1. tagállami Conduit közösségen belüli termékértékesítés keretében adómentesen szállít árukat a 2. tagállami MT részére. Az MT az „adómentes” beszerzését követően belföldön értékesíti az árut a Broker (az ábrán C) részére. Az MT a számlák szerint megkapja az áfát a C részére teljesített belföldi értékesítései után, de nem fizeti be a költségvetésbe, gyakran bevallást sem nyújt be és rövid idő elteltével eltűnik. A B és C közötti közvetlen kapcsolat elfedésére, illetve annak a kockázatnak az elkerülésére, hogy a Broker közvetlenül fogadjon be számlákat az MT-től, gyakran iktatnak be kettőjük közé további láncszemeket, Buffereket (ábrán D és E társaságok)

Visszatérítékes család 2

Problémák az Adóhatóság láncolatossá alakításával kapcsolatos munkájában

KÜIG megszüntetése

A Kiemelt Ügyek Igazgatóságát, ezen belül is KESZ-t 2007-ben hozták létre. Ennek oka egyrészt az áfacsalás hatékonyabb feltárására irányuló uniós tanulmányokban szereplő elvárás volt. Másrészt az adóhatóság belső kezdeményezése is előirányozta egy központi áfacsalásokra szakosodott szervezet létrejöttét, mert ekkor már egy-egy megyei igazgatóságon kezdett kezelhetetlenné válni a gyakran 50-100 cégből álló, több megyén vagy országon átívelő, széleskörű nemzetközi, és rendszerint fiktív ügyleteket lebonyolító hálózatos áfacsalásokban történő adózói részvétel ellenőrzése. Mint az EU többi országában is, direkt az ilyen esetekre egy országos hatáskörű, speciális szervezetet állítottak fel 2007-ben. Ez volt a KESZ, amely elegendő számú, kifejezetten jó képességű vezetői szakemberrel, adócsalásban tapasztalt adóellenőrökkel és megfelelő technikai háttérrel rendelkezett. Az általuk végzett ellenőrzéseket nevezik az ún. központosított ellenőrzésnek. Munkájukat külön országos operatív egység segítette, amely a célkeresztbe került vállalkozásoknál gyors adatgyűjtést tudott végezni, rendelkezésre állt külön nemzetközi osztály és több ellenőrzési osztály is. A KESZ-nek éppen az volt tehát a célja, hogy például az áfacsalásra létrejött bonyolult cégháló-polihálózat vizsgálatát, amely az ország több megyéjében, több országot érintően is jelen van, a különleges, specializált, országos hatáskörű szervezatként levegye a megyei adóellenőrök válláról.

Évente 70-100 milliárd forintnyi adókülönbötet, adóhiányt tárt fel a KÜIG. A hatékonysági mutatószámok igazolták a szervezet létjogosultságát, az új ellenőrzési módszerek révén pedig még hatékonyabb ellenőrzést tudott volna elérni a KESZ. Egy-egy ügynek akár száznál is több leágazása volt, több száz céget is kellett ellenőrizni egy-egy átfogó vizsgálat során. Ez is mutatja, hogy vizsgálataik során lényegében maffiamódszerrel működő, adócsalásra szakosodott hálózati rendszerekről volt szó, amelyek igen nagy összegben

károsították a költségvetést.

Volt szakhatósági vezetők beszámolója alapján egyes adóhatósági vezetők a hivatalon belül a KÜIG-et folyamatosan gyengítették, szakmai vezetését pedig 2011 tavaszán teljesen indokolatlanul eltávolították. Elsőként az igazgatóhelyettest küldték el, aki nagy szerepet játszott az igazgatóság megszületésében, a szervezet működésében, egyébként pedig az adóhatóság egyik legkomolyabb szakembere volt. Pár hét múlva egy szintén szaktekintélynek számító igazgató került sorra. Lényegében a Somos Katalin vezette Kiemelt Adózók Főigazgatósága megkerülhetetlen szereplőnek bizonyult a szervezeti átalakítások során. A szakemberek elbocsátása mellett erőforrás szűkítéssel, és a hivatali utak átalakításával nehezítették meg a KÜIG munkáját. 2013. január elsejével teljesen megszűnt a KÜIG működése. Az NGM a megszüntetést előirányozó döntéshozók személyére kérdező képviselői írásbeli kérdésre nem válaszolt. Az Állami Számvevőszék jelentéséből lehet csupán arra következtetni, hogy Vida Ildikó, a NAV elnökének javaslatára szűnt meg az adóhatóságon belül működő áfacsalásokra szakosodott szervezet.

Az áfaregisztráltak helyzete

Évente 250-320 milliárd forint áfát igényeltek vissza 2010-13 között a magyarországi áfaregisztrált vállalatok, és ezt a pénzt különösebben szigorú ellenőrzés nélkül meg is kapták. A NAV Kiemelt Adózók Főigazgatósága alá tartozó cégek ellenőrzéséhez különböző adószakértők és az ÁSZ jelentés szerint is különleges eljárásra volna szükség, ám ehhez az adóhatóságnak sem elegendő revizori kapacitása, sem megfelelő rendszere nincs. Pedig a magyarországi áfaregisztrált cégek könnyen beépülhetnek a láncolatos áfacsalásokba, így tüzetes ellenőrzésük kiemelten fontos volna.

A szakzsargonban az áfaregisztrált cégek közé sorolják azokat a vállalatokat, amelyek bár Magyarországon nincsenek bejegyezve, de az itt végzett kereskedelmi tevékenységük miatt kötelesek áfát fizetni, illetve lehetőségük van áfát visszaigényelni. Amennyiben székhelyük egy másik EU-tagállamban van, még képvisellel sem kell rendelkezniük a határainkon belül, elég, ha kéri az adónyilvántartásba vételüket. Ezeknek a cégeknek nagyobb része a

külföldön vásárolt árut Magyarországon adja tovább, így itthon csak áfa-visszaigénylőként lép fel, áfafizetési kötelezettsége nincs (ez látszik a NAV által közrebocsátott adatokból is, hiszen a visszaigényelt adó mértéke minden évben meghaladja a befizetett adó mértékét).

Képviselői írásbeli kérdésre a Nemzetgazdasági Minisztérium által szolgáltatott adóhatósági adatokból kitűnik, hogy bár az áfaregisztrált cégek kis szeletét adják csak a magyar vállalati szférának (a NAV 1200-1300 ilyen céget tart számon, a stabilan visszaigénylők száma pedig mindössze kb. 200-300), az áfaforgalom egyre nagyobb hányadáért felelnek. Míg 2006-ban az adó-visszaigénylések csak 10 százaléka ment ezeknek a cégeknek, 2012-ben már 18 százalék, összesen 320 milliárd forintnyi áfa. Ráadásul ezeknél a cégeknél az egy bevallásra jutó összeg jóval magasabb, mint a Magyarországon bejegyzett cégek esetében.

Bár az áfaregisztráltak egy viszonylag szűk adózói kört tesznek ki, az áfa-visszaigénylések majd ötöde hozzájuk áramlik. Az ellenőrzésük azonban korlátozott – a NAV adatai szerint az elmúlt években csak minden negyedik-ötödik áfaregisztrált esett át ellenőrzésen, ráadásul minimális eredménnyel. A magyarországi „átlagos” áfa-visszaigénylők eközben 80-85 százalékos valószínűséggel számíthatnak ellenőrzésre.

Tavaly az adóhatóság 4 milliárd forintnyi adókülönbözetet állapított meg az áfaregisztrált vállalatoknál (ide sorolják a rossz hónapban, de jogosan elkönyvelt tételeket is), de mindössze 79 millió forintnyi jogosulatlan visszaigénylést tárt fel. Az áfaregisztráltak ellenőrzésének relatív eredménytelenségére már 2011-ben felhívta a figyelmet a NAV vezető elemzője, az adószakértők szerint pedig még mindig „gyanúsan” alacsony a megállapítás mértéke ebben az adózói körben. A NAV szakértője szerint kiemelten fontos volna az ellenőrzések hatékonyságának növelése ennél az adózói körnél, hiszen sok, nagy összegű visszaigénylés érkezik az áfaregisztrált cégektől.

Pedig a külföldön bejegyzett, Magyarországon kereskedelmi tevékenységet

folytató cégek könnyen beépülhetnek a láncolatosságot átfutató rendszerébe. Az átfutatók kilencvenes évek óta bevett, ráadásul pótfonegyszerű módszere a külföldi cég beiktatása a számlázási láncba.

A vizsgálatok leállítása

A Kiemelt Ügyek Igazgatósága felett volt egy szervezet, a Kiemelt Adózók Főigazgatósága Somos Katalin vezetésével, afelett pedig a NAV elnöke, Vida Ildikó, állt. Mint az atlatszo.hu-n megjelent dokumentumok¹ bizonyítják, volt olyan eset, hogy a Kiemelt Ügyek Igazgatósága által központosított ellenőrzés elrendelése érdekében a NAV Elnöki szintre felterjesztendő vizsgálati kérelmeket törvénytelenül megakasztották. E kérelmek 2010 ősze után először tucat, majd tömeges nagyságrendben el sem jutottak az egyedül illetékes NAV elnökéhez, pedig csakis neki volt jogköre dönteni a központosított ellenőrzés elrendeléséről. Alsóbb szervezeti szinten tehát senkinek sem volt és nem is lehetett joga megakasztani ezt a kérelmezési folyamatot, legfeljebb véleményt fűzhetett volna csak hozzá. A kérelem tárgyában döntési, elbírálási jogkörrel a jogszabály (az adózás rendjéről (Art) szóló 2003. évi XCII. törvény. 88/A. §) szerint tehát csak a NAV elnöke rendelkezett.

Az adóhatóságon belüli folyamatokról Vancsura István azt a tájékoztatást adta, hogy a központosított ellenőrzési kérelmek rendszerint többféle indok alapján kerülhettek előterjesztésre. Ha egy céget, vagy bonyolult ügyet vizsgált az adóellenőr, és azt látta, hogy gyanús körülmények állapíthatók meg, illetve felmerül a gyanú, hogy a vállalkozás adóminimalizáló jellegű, vagy a vizsgált adózó iratanyaga rendkívül hiányos és így a szállítók vizsgálata szükséges, illetve egyszerűen a megállapításhoz a tényállást kellett részletesen vizsgálni (pl. a fuvarozást végző céget), vagy más országból szintén a speciális láncvizsgálatokkal foglalkozó társhatóságtól érkezett ügyek gazdasági eseményeit kellett feltárni, akkor ezek a vizsgálatok központosított ellenőrzés keretében történő elvégzése nélkülözhetetlen. Az ilyen kezdeményezési folyamatot leállítani vagy megakasztani, nemcsak szakmai felelőtlenség

¹ <http://atlatszo.hu/2014/03/24/igy-uszhatjak-meg-az-afacsalok-somos-katalin-leallitott-egy-fontos-vizsgalatot/>

Vancsura szerint, hanem súlyosan jogszabályt sértő eljárás is.

Vancsura István elmondása alapján rendszerint olyan indokokkal tagadták meg a kérelmek továbbítását, amelyek alapján egyébként semmilyen következtetés nem vonható le a vizsgálni kívánt gazdasági ügyletek szabályszerűségére, egyáltalán arra, hogy azok megtörténtek-e. Előfordult olyan eset, hogy egy igen jelentős volumenű Szlovákiából érkező cukor ügyletben a fuvarozó társaság központosított vizsgálati kezdeményezése el sem jutott a NAV elnökéhez, arra hivatkozással, hogy a vállalkozás több alkalmazottat is foglalkoztat, jelentős árbevétel van a bevallásában, ezáltal nem tekinthető kockázatos adózónak. Jóllehet maga a szervezet adóellenőre, osztályvezetője, főosztályvezetője, igazgatója és annak szakmai helyettese meggyőződött a rendkívül gyanús körülményekről és ezeket írásban is rögzítette a kérelemben.

Egy másik esetben Somos Katalin, a KÜIG-et irányító főigazgató személyesen hozott olyan döntést, amelynek a következtében nem sikerült felderíteni egy olyan céghálózatot, aminek egyik tagja egy évek óta számlagyárként emlegetett társaság volt.

A KÜIG revizorai 2010 októberében fordultak kérelemmel a főigazgatóhoz a román adóhatóság megkeresése nyomán. A románok szerint két magyar cég, az Alavita Kft. és a Bender-Log Kft. egy fiktív román cég, az Alin World s.r.l. részére értékesített (papíron) magyar társaságoktól vásárolt cukrot. Az ügyletben szerepet játszó magyar cégek egy részénél ekkor már vizsgálat folyt. Mindezek alapján a KÜIG engedélyt kért a két társaság 2009 második negyedévi bevallásainak utólagos ellenőrzésére.

A főigazgató 2011. februári „leirata” megtagadja az engedélyt, arra hivatkozva, hogy az ügylet volumene – 14 millió forintról volt szó – nem teszi indokolttá a központosított ellenőrzést. Egyúttal az iratokat is visszaküldi, ezzel lényegében teljesen ellehetetlenítve a további vizsgálatot. Így az ügy még a területileg illetékes főigazgatósághoz sem kerül át. Holott a szereplők nem kispályás játékosok: az Alavita Kft. 2009-2010-ben 1,5 milliárd forint bevételt ért el, néhány milliós veszteség mellett. A cég azóta törlésre került

A kérelmek szinte kivétel nélkül a Főigazgatóságon akadtak el és el sem jutottak a döntési kompetenciával rendelkező NAV-elnöki szintig. Az említett Art. jogszabályi előírása szerint a főigazgatónak a döntésre jogosult elé el kellett volna juttatnia a kérelmeket, aki a teljesség ismeretében dönthetett volna arról, hogy indokolt vagy sem a központosított ellenőrzés elrendelése.

Egyértelmű volt a fenti esetben is a Somos Katalin vezette Főigazgatóság felelőssége. Vida Ildikót a különböző ügyekben érintett adóhatósági dolgozók számos esetben értesítették írásban a vizsgálat megakasztások gyakorlatáról. Az adóhatóság elnöke, a szóbeli jelentésekre lehetőséget adó személyes hivatali találkozók elől elzárkózott, az írásbeli jelzésekre nem reagált.

Egy másik vizsgálattal kapcsolatos ügyben bíróság előtti tett tanúvallomást Hegedűs-Deme Zsolt, a KÜIG volt vezetője. A volt igazgató egy olyan, általa meg nem nevezett (annyi tudható, hogy amerikai érdekeltségbe tartozó) nagyadózónál zajló vizsgálat körülményeiről beszélt, amelynek eredményeként a revizorok többéves munkafolyamat után 40 milliárd forintnyi adóhiányt állapítottak meg. Hegedűs vallomásában az áll, hogy a vizsgálat már mintegy két éve zajlott, mikor Dávida Marianna, illetve Somos Katalin egyértelmű jelzéseket küldtek a KÜIG felé, hogy nem tartják megfelelőnek a vizsgálat megállapításait

Hegedűs-Deme elmondása szerint 2011 januárjában Somos Katalin helyettese, Rákosa Melinda az ügyben megbeszélésre hívta össze az érintett vezetőket az APEH Központi Hivatalába. Hegedűs-Deme szerint ezen a megbeszélésen lényegében egyértelművé tették, hogy nem történhet adóhiány megállapítás az ügyben. A felmerülő vállalati magatartást a jelen lévő adóhatósági vezetők csupán „agresszív adótervezésnek” titulálták. Hegedűs-Deme vallomása szerint az volt az instrukció, hogy a vizsgálatnak „nullás megállapítással” kell zárulnia, a jegyzőkönyv csak kisebb számviteli szabálytalanságokat tartalmazhat. Nem sokkal később a vizsgálatot végző egyik revizort közvetlenül is felhívta valaki a Dávida Marianna vezette ellenőrzési főosztálytól, és közölte, hogy a jegyzőkönyv kisebb súlyú megállapításokat sem tartalmazhat.

Vizsgálatok a NAV botrány kapcsán

Ügyészségi vizsgálat

2015 márciusában a parlamentben a NAV-ügyben folyó nyomozásról Polt Péter, a legfőbb ügyész azt mondta, hogy „a hatóság gyanúsítottként felelősségre vonta a NAV egyik vezető tisztviselőjét hivatali visszaélés büntetvény megalapozott gyanúja miatt”. A gyanúsított felelősségre vonás egy olyan ügyben történt, amelyben azt vizsgálja a nyomozóhatóság, hogy megakasztottak-e vizsgálatokat a NAV-nál. A legfőbb ügyésznél az LMP-s Schiffer András azonnali kérdésben érdeklődött a „zöld dosszié” tartalma felől. A zöld dossziét, amely Horváth Andrásnak a NAV-nál történt visszaélésekről összegyűjtött dokumentumait tartalmazta, a rendőrség 2013 decemberében vitte el az áfabotrány kirobbantójától.

Horváth András feljelentése alapján indult 2013 decemberében a nyomozás, amiről a legfőbb ügyész beszélt, hivatali visszaélés és más bűncselekmények miatt. Az ügyészségi eljárást azóta többször meghosszabbították, a legutóbbi határidő 2015 júniusa volt. Öt pontban merült fel bűncselekmény gyanúja a legfőbb ügyész elmondása szerint. Ezek közül egy pontban nem tárható fel bűncselekmény a beszerzett bizonyítékok alapján. Három további tényállási pontban viszont folytatódik a vizsgálat. A leglényegesebb pontban az adóhatósági vizsgálatok megakasztásával kapcsolatban is tovább folyik az ügyészségi vizsgálat, ebben a tárgykörben gyanúsították meg a NAV-vezetőt is.

Nem derült ki, hogy ki lehet a meggyanúsított NAV-vezető. A sajtó érdeklődésére, az ügyészség annyit árult el, hogy a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Irodán indult bűnügyben 2014. november 4-én hallgattak ki egy személyt gyanúsítottként. Ügyészi intézkedésre nem került sor a gyanúsított kihallgatással összefüggésben, ami minden bizonnyal azt jelenti, hogy nem tartották szükségesnek a szóban forgó NAV-vezető szabadságának korlátozását. Ezt a feltételezést támasztja alá az is, hogy a vizsgálat leállítással hírbe hozott vezető tisztségviselők, Dávida Marianna, illetve Somos Katalin továbbra is betöltik pozíciójukat.

Érdekes időbeli egybeesés a „kitiltási botrány” kapcsán szintén november 4-én

adott Vida Ildikó-interjút, ami a Magyar Nemzet november 5-ei számában jelent meg. Ebben az interjúban az adóhatóság első embere azt mondta, hogy „anyatigrisként” fogja megvédeni beosztottjait az őket ért támadásoktól.

Az nem került nyilvánosságra, hogy konkrétan milyen pontokban folyik a nyomozás, de Polt Péter parlamenti azonnali kérdésre adott válaszából annyi kiderült, hogy nem csupán a vizsgálatok megakasztását vizsgálják, hanem azt is, hogy megghiúsultak-e ellenőrzések, illetve ügyészségi vizsgálat folyik-e annak kapcsán is, hogy milyen magatartást tanúsítottak a NAV-nál az ellenőrzések során. Polt Péter elmondása szerint ennek keretében tanúkat hallgatnak ki, és nagyon széleskörű iratbeszerzést folytatnak a különböző hatóságok.

Az Állami Számvevőszék vizsgálata

Az ÁSZ több, mint 60 pontban tárt fel problémákat a NAV működése kapcsán.²

Az Állami Számvevőszék vizsgálatának a tárgya a NAV végrehajtási és hátralékkezelési tevékenysége, illetve a kiemelt adózói körben végzett adóztatási és ellenőrzési feladatainak ellátása, valamint ezek belső kontrollrendszere volt. Ezeken felül az állami ellenőrzésekért felelős szervezet azt is megvizsgálta, hogy a külső megkereső szervek részére végzett végrehajtási tevékenység szabályszerű volt-e, valamint hasznosultak-e a felügyeletet ellátó szerv és az ÁSZ ellenőrzési megállapításai, javaslatai. Az ellenőrzés során azt is figyelték, hogy szabályszerű volt-e az áfacsalások elleni európai hálózat, az EUROFISC rendszer működése.

A vizsgált időszak: 2009. január 1-jétől 2013. december 31-éig terjedt, az EUROFISC esetében: 2011. február 8-tól 2014. április 30-ig.

Az ÁSZ rámutatott, hogy a Vida vezette „önvizsgálatról” szóló jelentésben emlegetett belső kontrollkörnyezet a kiemelt adózók ellenőrzése tekintetében, az adóhatósági belső véleményekkel ellentétben, rosszul működött. Az Állami Számvevőszék rámutatott arra, hogy a belső szabályozásokban nem, vagy késedelmesen történtek meg a jogszabályi változásokat követő módosítások. A hibás vagy hiányos belső szabályozások következtében fennállt a kockázata

² <http://www.aszhiportal.hu/hu/hirek/a-nemzeti-ado-es-vamhivatal-ellenorzesere>

annak, hogy a különböző szervezeti egységekben dolgozók egymástól eltérő módon működtek, vagy nem vették figyelembe a megváltozott jogszabályi előírásokat. Ez a kiemelt korrupciós kockázattal bír.

A részletes vizsgálat kimutatta, hogy az adóhatóságnál nem adták ki az irányítási és ellenőrzési folyamatokban a felelősségi és információs szinteket és kapcsolatokat bemutató ellenőrzési nyomvonalat. Nem alakították ki továbbá teljes körűen a kockázatkezelési rendszert. Hosszú ideje húzódnó probléma, hogy nem történt meg az adó- és vámszakmai területeken külön-külön alkalmazott folyószámlarendszerek egységesítése (integrációja), a NAV egységes folyószámla rendszerének kialakítása.

További hiányosság az adóhatóság működésében, hogy 2012. évtől a hátralékkezeléssel, a végrehajtási eljárások kezdeményezésével és lefolytatásával kapcsolatosan NAV szintű eljárásrendet nem adtak ki. Az adótartozások mérsékléséhez és a fizetési könnyítésekhez kapcsolódó tevékenységek szabályozatlanok maradtak. Külön probléma, hogy a lefoglalt dolgok elektronikus árverésen történő értékesítésének szabályairól szóló eljárás szabályozatlan maradt. A szabályozatlan működési gyakorlat egyik jele az is, hogy a végrehajtói letéti számla vezetésére vonatkozó szabályozás és a gyakorlat a 2009-2011. években eltért egymástól.

Az ÁSZ ellenőrzést, így a belső kontroll működését az is nehezítette, hogy a VHR informatikai rendszerben – a központi mutató számításán és kimutatásán kívül – nem készíthetők kimutatások a feladat határidőben történő elvégzésének figyelésére. A KH Felszámolási és Végrehajtási Főosztálya a megkereséssel kapcsolatos végrehajtás feladataihoz tartozó szabályozások előkészítését nem, vagy késedelemmel végezte el. A továbbutalásra meghatározott határidők nem voltak összhangban az Art. 161. § (7) bekezdésében foglaltakkal, nem haladéktalanul utaltak.

A kiemelt adózókkal foglalkozó szervezeti egység belső kontrollja elégtelen volt. Ezt támasztja alá az, hogy a KAFIG-nak a 2012. évben, valamint a 2013. év első nyolc hónapjában nem volt hatályos eljárási rendje. Nehezítette a határokon átnyúló csalások felderítésének hatékonyabbá tételét az is, hogy az EU tagállamokba irányuló és a tagállamokból érkező, az általános forgalmi adó területén történő

információcserével kapcsolatos feladatok nem kerültek át a belső eljárásrendbe. A törvény be nem tartása miatt folyamatban lévő ügyeket át kellett tenni a KAIG-tól a területileg illetékes adóigazgatóságokhoz, amely szintén az áfacsaló hálózatok felderítésének megnehezítése irányába hatott. További probléma ezen a területen, hogy a másik államba irányuló, illetve onnan érkező információkérés feladatai, az automatikus és spontán információcsere, valamint az egyidejű ellenőrzések és kézbesítés iránti megkeresések eljárásrendje nem volt összhangban a jogszabályi előírásokkal.

A törvényi előírásokat figyelmen kívül hagyva, a belső szabályozó eszközökben" a közérdekű kérelmek, panaszok és bejelentések elbírálására szolgáló határidőket rosszul szabták meg. A behajtási jogsegéllyel kapcsolatos szabályozás törvényellenesen elmaradt. A KAT, valamint a RADAR rendszer eljárási rendjét 2013. december 31-ig nem készítették el.

Hiába végezte el a Belső Ellenőrzési Főosztály 2013-ban, A belső kontrollrendszer felmérése és értékelése, a hiányosságok feltárása" tárgyú országos ellenőrzést, amely hiányosságokat tárt fel a kontrollok működésében, mivel az ott feltárt problémákat nem orvosolták teljes körűen. A belső kontroll szervezetre gyakorolt hatásának gyengeségét bizonyítja az is, hogy a KAIG igazgatója a belső ellenőr javaslata ellenére nem végezte el az APEH Pest Megyei és Fővárosi Kiemelt Adózóinak Igazgatósága igazgatója által kiadott, a kiutalás előtt végzett ellenőrzésre kiválasztást támogató számítógépes rendszer működéséről és használatáról szóló eljárás aktualizálását.

Az ellenőrzött időszakban a hátralékbeszedési helyzet romlott, mivel - a jelentős mértékben, évről-évre végrehajtott törlések ellenére - a hátralékállomány nagysága, valamint ezen belül a beszedés szempontjából kedvezőtlenebb, nem működő adózói hátralékok aránya egyaránt növekedett. Az ellenőrzött időszakban közel 3 800 Mrd Ft hátralékot töröltek elévülés, behajthatatlanság, tartozásmérséklés miatt, illetve a felszámolási eljárásokhoz kapcsolódóan.

A nagyarányú hátralék oka, hogy a végrehajtási eljárás az Art.-ban előírtak ellenére az adószakmai területen nem indult meg haladéktalanul, de legkésőbb 8 napon belül az összes lejárt esedékességű tartozás legalább 18,9%-a

esetében. Az eljárás megindítása a helyszínen ellenőrzött, befejeződött végrehajtási eljárások esetében a hátralék keletkezését követően átlagosan 207 napot vett igénybe. A Ctv.-ben előírtak ellenére, az érintett cégek legalább 51,2%-ánál nem értesítették a Cégbíróságot a cégbírósági bejegyzésre kötelezett vállalkozás elleni végrehajtási eljárás megindításáról. A véletlen mintavétellel kiválasztott és ellenőrzött elévültetéssel törölt hátralékok 86,6%-ánál nem tartották be a törvény szerinti 30 napos határidőt. Az elévülés és a törlés közötti időtartam 33,3%-ában 30-180 nap, 20%-ban 180-360 nap közötti volt, míg 33,3%-ban meghaladta az egy évet.

Az adóhatóság az ellenőrzött évek átlagában 212,5 Mrd Ft működő adózói hátralék esetében nem tett intézkedést az adóvégrehajtás megindítására. Rendszeres felülvizsgálat hiányában fennállt a kockázata annak, hogy jelentősebb összegű hátralék évült el, illetve követelés vált behajthatatlanná úgy, hogy közben végrehajtási cselekményt nem foganatosítottak. Adószakmai területen és jövedéki adó szakterület esetében nem tartalmazott pontos adatokat a hátralékállomány. Az esetek egy részében az eljárási illetéket az adózók nem fizették meg az eljárások lefolytatását megelőzően mégis az eljárásokat lefolytatták.

A tartozásmérséklési és fizetési könnyítési kérelmek elbírálásakor az APEH/NAV nem minden esetben tartotta be az Art. és Ket. által meghatározott eljárási határidőket. Az adóhatóságnál az esedékessé vált tartozásnak az adózó folyószámlájára való visszarendezéséről - amely során az adott tételt ismét végrehajthatóvá tették- azonban jelentős időbeli különbséggel (4-13 hó elteltével) történt csak meg. Adószakmai területen az Art. 5/A. § (2) bekezdésében előírtak ellenére nem indult meg minden esetben haladéktalanul, de legkésőbb 8 napon belül az Art. 150. § (3) bekezdése szerinti végrehajtási eljárás, hanem csak a hátralék keletkezését követően átlagosan 207 nap múlva.

A törvényben foglaltak ellenére, a végrehajtási eljárással érintett cégek legalább felében nem értesítették a Cégbíróságot a cégbírósági bejegyzésre kötelezett vállalkozás elleni végrehajtási eljárás megindításáról. A beszedett hátralékoknak az intézkedés alá vont hátralékokhoz viszonyított aránya az

ellenőrzött időszakban 13,7%-kal csökkent. Az ellenőrzött mintatételek alapján, a helyszíni jegyzőkönyvek mintegy harmada nem felelt meg a törvényi előírásoknak.

Súlyos csúszások voltak, amik a behajthatóság valószínűségét csökkentették. Átlagosan több mint 4,5 évig futott az adóhatóság a pénze után. A hátralék keletkezésétől a végrehajtás megindításáig átlagosan 207 nap a végrehajtás megindításától az eljárás befejezéséig 636 nap, a hátralék keletkezésétől a végrehajtás befejezéséig átlagosan 843 nap telt el. A szabályzatban előírt évenkénti felülvizsgálatot nem végezték el ideiglenesen behajthatatlannak minősített hátralékok több, mint felében. A véletlen mintavétellel kiválasztott és ellenőrzött évültelessel törölt hátralékok 86,6%-ánál nem tartották be a törvény szerinti 30 napos határidőt. Miközben az ellenőrzött időszakban az adóhatóságnak behajtásra átadott megkeresések összege több mint kétszeresére,- a 2009. évi 32 227 Mft-ról a 2013. évre 76 361 Mft-ra emelkedett, és a külső megkeresések megnövekedett feladatai évről évre terhelték az összes hátralékbehajtási tevékenység ellátását, addig az adók módjára behajtandó köztartozások 2009-2013-as évek közötti feladatnövekedésére való hivatkozással nem volt létszámbővítés a szervezetnél.

Az adózásban betöltött meghatározó súlyuk ellenére, a kiemelt adózóknál is hiányos volt a vonatkozó belső szabályozók kialakítása. APEH/NAV Korm. rendelet előírásainak nem megfelelő alkalmazása következtében az ellenőrzött időszakban a megelőző években kiemelt adózónak minősülő, de a tárgyévre a jogszabályban meghatározott értékhatárt el nem érő 55 adózó - nagy adóteljesítményű adózóként - helytelenül, a KAIG-tól a területileg illetékes adóigazgatósághoz került.

Az APEH/NAV az ellenőrzött időszakban nem vezetett nyilvántartást az Art.-ban előírt egyes törvényi ellenőrzési kötelezettségeiről. Nem vezettek nyilvántartást továbbá a NAV eljárásrend szerint kötelezően ellenőrizendő kiemelt adózókról. A belső kontrollt csupán egy fő belső ellenőr jelentette.

Egyedi esetekben bizonyos kiemelt adózóknak sikerült kibújniuk az ellenőrzés alól. Hat adózót a 2009-2011-es években egyáltalán nem ellenőriztek. Négy

adózót tervezési hiányosság következtében a KAIG Ellenőrzési Főosztályai nem választották ki ellenőrzésre. Két adózó esetében a KAIG Ellenőrzési Főosztály annak ellenére nem indította meg az Art. 90. § (2) bekezdése szerinti ellenőrzést, hogy ezen adózókat a 2011. év II. félévi ellenőrzési tervben ellenőrzésre kiválasztották. Egységes szabályozás hiányában a KAVFIG, ezen belül a KAIG és a területileg illetékes regionális adó főigazgatóságok és megyei adóigazgatóságok önállóan határozhatták meg a kiemelt adózók ellenőrzésre történő kiválasztásának helyi szabályait, módszereit. Az adó főigazgatóságok a kiemelt adózók ellenőrzésre történő kiválasztását megalapozó kockázat elemzésére, ellenőrzésére történő kijelölésére belső szabályozó eszközt nem készítettek.

További problémaként merült fel, hogy a belső szabályozással ellentétesen, 33 működő adózó – az érintettek 6,7%-a – ellenőrzése elmaradt annak ellenére, hogy a megelőző két évben nem kezdődött, nem fejeződött be náluk átfogó ellenőrzés. A kiutalás előtti ellenőrzésre történő kiválasztás során a KAIG Kiutalás Előtti Ellenőrzési Osztály, valamint a területileg illetékes megyei adóigazgatóságok áfaellenőrzési osztályának arra felhatalmazott dolgozói – a rendelkezésre álló revizori kapacitás függvényében – dönthettek az adózók által benyújtott, előzetes informatikai szűrés után megmaradt bevallások további szűkítéséről, ellenőrzés alá vonásáról, illetve pénzforgalmi ágra engedéséről.

Az ellenőrzött áfabevallások száma a KAIG-nál végzett ellenőrzések száma a 2009. évi 129 ellenőrzésről 86-ra 33,3%-kal csökkent, a visszaigénylést tartalmazó bevallások számának 10%-os csökkenése mellett. Négy év alatt, az ellenőrzött időszakban a visszaigénylést tartalmazó áfabevallást benyújtó 1037 adózóból 405 adózó (39,1%) bevallását legalább egyszer ellenőrizték. Azaz 60% áfa bevallása egyszer sem került ellenőrzésre.

Az ÁSZ ellenőrzéssel érintett közérdekű bejelentések, valamint a belföldi társhatóságoktól és az APEH/NAV területi szervezetitől érkezett megkeresések (belföldi jogsegélykérések) kezelése során nem minden esetben tartották be a törvényi és belső eljárási rendjeiben az eljárási határidőkre, előzetes vizsgálatra, nyilvántartásra vonatkozó előírásokat. A NAV belső szabályzatai

nem írták elő egyértelműen, hogy az ellenőrzésekről vezetett nyilvántartás mely részének kell tartalmaznia az ellenőrzésre kiválasztás módszerét és az ellenőrzés közvetlen okát. Az APEH/NAV ellenőrzési osztályai által kiállított megbízólevelek adattartalma az ellenőrzött esetek 31,2%-ánál nem felelt meg a törvényi előírásnak. Egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzésnél előfordult, hogy az adózó nem tett eleget az Art. 44. § (1) bekezdése előírásainak, amely szerint a nyilvántartásokat úgy kellett vezetni, hogy az adó alapjának, az adó összegének ellenőrzésére alkalmas legyen. Az adózó bizonylatai nem voltak ellenőrzésre alkalmas állapotban, a KAIG az Art. 95. § (4) bekezdése ellenére határidő kitűzésével nem kötelezte az adózót a hiányosságok megszüntetésére, mulasztási bírság kiszabásáról nem rendelkezett.

Az EUROFISC nemzetközi áfacsalás elleni rendszer működésének eredményeként a NAV áfacsalásokban részt vevő vállalkozásokat azonosított, továbbá a kapcsolódó, megállapítással zárult 281 adóellenőrzés 19,6 Mrd Ft adómegállapítást tett. A Magyarország részéről kiküldött adatokra érkezett visszajelzések a többi részvevő tagállam alacsony aktivitását jelzik, Az EUROFISC hálózat működésének éves beszámolóihoz készített kérdőívek szerint 2012-2013-ban a NAV összesen 78 hiányzó kereskedőt, 26 ún. csatornatársaságot azonosított, 45 esetben történt a vállalkozás adószámának törlése.

Voltak hiányosságok a rendszer működésének tekintetében, mivel – habár az Európai Bizottság cikke a CCN/CSI hálózat alapján történő információcserét tartalmazta – az ellenőrzött időszakban ezzel szemben az adatcsere az EU Bizottság által üzemeltetett CIRCABC informatikai rendszeren történt, gyakorlatban az adatcsere Excel adatállományok feltöltésével. Magyarország az ellenőrzött időszakban mind a négy tevékenységi terület munkájában részt vett, amely részvételről az együttműködésben résztvevő KKI vezetője jogosulatlanul döntött. A feladatellátásban érintett személyek munkaköri leírásaiban az ellenőrzött időszakban az EUROFISC-hez kapcsolódó feladatok nem szerepeltek. EUROFISC működtetésére vonatkozó kockázatkezelési rendszert nem alakított ki a NAV, a kockázatkezelésének módszerére

vonatkozóan az igazgatóságok/főigazgatóságok nem adtak ki eljárási rendet. hálózat működtetése tekintetében ellenőrzési nyomvonalat nem alakítottak ki.

Az Állami Számvevőszék rámutatott, hogy az informatikai területen sem volt teljes körű a szabályozottság. 2012. január 1-jétől az informatikai fejlesztési és üzemeltetési feladatok szabályozottsága megszűnt. Nem volt szabályozott, hogy az informatikai fejlesztéseknek milyen funkcionális és biztonsági követelményeket kell teljesíteniük, továbbá nem volt meghatározott a fejlesztés során előállítandó termékek és dokumentumok köre, valamint a fejlesztésekhez kapcsolódó minőségi követelmények. Az APEH/NAV nem gondoskodott az informatikai biztonsági felelős kijelöléséről.

Az Informatikus Jogosultságkezelési Szabályzat hiányában szabályozatlan volt az adatbázis és operációs rendszer szintű hozzáférések kiosztása és kezelése is. A NAV informatikai rendszereinek naplózása, a kapcsolódó feladatok és követelmények a 2012. január 1-től 2013. április 3-ig tartó időszakban szabályozatlanok voltak. Súlyos probléma van a külső vállalkozó által üzemeltetett elektronikus árverések lebonyolítását támogató Elektronikus Árverési Felületnél (EÁF). Másfél éven át nem volt szerződés, kormányrendelettel ellentétesen nem voltak meghatározva a biztonsági követelmények, elmaradt az auditálás.

Az ÁSZ jelentésére a jelentés nyilvánosságra hozatala előtt az adóhatóság reagált és a NAV 44 pontban reklamált. Ezek közül az ÁSZ ellenőrei egyet sem fogadtak el jogos módosítási igényként.

„Hétfégi jelentés”

Varga Mihály kérésére az adóhatóság 2013. november 8-10. (péntek-vasárnap) között lefuttatott egy átvilágító vizsgálatot, amelyet azt követően indítottak rapid módon, hogy pár nappal korábban kilépett a NAV kötelékéből és a nyilvánosság elé állt az áfabotrányt elindító Horváth András. Ezen vizsgálat anyagát az adóhatóság több mint egy évig nem hozta nyilvánosságra. Schiffer András, az LMP társelnöke pert indított a közérdekű adat megismerése tárgyában a NAV ellen. Ezt a pert első, majd másodfokon is megnyerte, így a NAV-nak mindenképpen át kellett adnia Schiffernek a dokumentumot. Ezek

után az adóhatóság 2014. november 26-án nyilvánosságra hozta a jelentés anyagát³. A NAV állítása szerint ez azután történt, hogy ők átküldték az anyagot Schiffernek, ám a közzétételről kiadott közleményében nem szerepel, hogy bíróság kötelezte az adóhatóságot a dokumentum nyilvánosságra hozatalára.

A NAV 2014. november 26-ai közleménye és a vizsgálati jelentés is kiemelten foglalkozik Horváth András személyével. Hasonlóképpen sötét színben tünteti fel az adóhatóság a volt dolgozóját, amiként tette azt az áfabotrány kirobbanása után. A jelentésben az adóhatóság azt állítja, hogy „Horváth András megalapozatlan kijelentéseket tett sajtótájékoztatóján, ugyanis a vizsgálat során hivatali visszaélés gyanúja nem merült fel”. Azt is kiemeli az adóhatósági közlemény, hogy „a Horváth András nevében lévő ügyek áttekintése során hivatali visszaélésre utaló körülmény nem merült fel, ilyenről nem is küldött tájékoztatást vezetői, illetve a felettes szerv vezetői részére”. Mindezekon felül azt állítja a NAV, hogy „törvényellenes lett volna annak a munkamódszernek a bevezetése, amit Horváth András dolgozott ki. Pontosan ez a munkamódszer tette volna lehetővé a kézi vezérlést a NAV-nál, mivel a koordinációs ügyintézőt közvetlen utasítási joggal ruházta volna fel.” A NAV szerint Horváth András ezek mellett valótlannul állított, jogosultságaival visszaélt, csupán feltételezésekkel élt.

Súlyos ellentmondás húzódik a között, ahogyan a NAV a felettes szervének vezetője előtt igyekszik Horváth hitelességét megkérdőjelezni, és a között, hogy a jelentés több részében számos kérdésben a hatóság egyetért volt dolgozójával. A Varga Mihály miniszternek küldött feljegyzésben nagy valószínűséggel igyekeznek rekonstruálni Horváth „zöld dossziéját”, amit következetesen „dokumentumnak” titulálnak. A NAV-jelentés szerint a dokumentum öt témára tér ki. Elsőként a feketegazdaság leírása és a körbeszámlázásos csalás módozatait emeli ki, fókuszálva két szektorra, a gabonaszektorra és az élelmiszer-kereskedelemre. Ezzel kapcsolatban az adóhatósági jelentés azt írja, hogy Horváth állításai „tükrözik a NAV elemzéseiben és ellenőrzési megállapításai során tapasztaltakat”, érvelésük

³ http://www.nav.gov.hu/nav/sajtoszoba/hirek/_Jelentes_vizsgalatro20141125.html

szerint azért, mert ezeket az információkat hivatali források felhasználásával szerezte.

A NAV ismételten több soron hangsúlyozza, hogy ezekkel a csalásokkal szemben az uniós csatlakozás első pillanatától fellép, és részletes adatokat közöl az ellenőrzési hatékonyságának alátámasztására. Az adóhatóság szám szerint 34 feljegyzést is közzétett, amelyeket az NGM-nek is eljuttatott. Az első feljegyzésen részletesen kitér Horváth András szerepére, de a nevét következetesen kitakarták a közzétett dokumentumban. A hivatkozott feljegyzésben azt írják, főigazgatósági szintű koordinációs megbízással bírt bizonyos feladatok elvégzésére. Munkáját az alábbi idézetekkel jellemzik: „feladatai megvalósításában az ötletek szintjén megrekedt”, „nem volt komplex látásmódja, a részletekben elveszett”. Szerepel a Horváthot ért kritikák között az is, hogy a meglátásait nem tudta átültetni a gyakorlatba. Ennek némileg ellentmond az, hogy amennyiben Horváth feladata a koordináció volt, akkor a gyakorlati megvalósításhoz valószínűleg a hatóság együttműködésére is szükség lett volna.

A jelentésben szerepel az is, hogy azon sajtótájékoztató időpontjában, amikor Horváth kirobbantotta a botrányt, akkor a volt NAV-dolgozónak egy szűk terület szakkoordinátoraként nem volt rálátása az adóhatósági ellenőrzés egészére. Ennek okán a NAV azt állítja, hogy Horváth helyzetelemzése a szubjektív kategóriába sorolható, mivel „tele van vélelmekkel és másoktól, helyenként a sajtóból szerzett információkkal”.Néhány bekezdéssel később az anyag önellentmondásba kerül, hiszen Horváthról azt állítja, hogy munkájának keretében minden szakmai jelentéshez, elemzéshez, belső szabályozóhoz hozzáférhetett a NAV belső informatikai hálózatán, amelyek a határon átnyúló áfacsalásokhoz kapcsolódnak. A hatósági jelentés állítása szerint ezeket az információkat egészítette ki Horváth a „minden valóságálatot nélkülöző vélelmeivel és vádaskodásaival”.

Több ellentmondás is található az anyagban. Egy másik szakaszban az adóhatóság habár rossznak értékelte Horváth András eredményeit, a későbbiekben mégis azt állítja, hogy Horváth András valótlanítást fogalmazott meg az áfabotrányt kirobbantó sajtótájékoztatótón azzal kapcsolatban, hogy a

gabonakereskedelemmel kapcsolatos elemzésével nem foglalkoztak felettesei, mivel a NAV Horváth megállapításai nyomán vizsgálatokat is elrendelt a feltárt adózói körben a jelentés szerint.

A NAV megfogalmaz olyan állítást is, hogy annak a gyanúja is felmerült, hogy Horváth politikai megrendelésre készítette a dokumentumot. Az adóhatósági jelentés alapján korábban előfordult, hogy figyelmeztetést kapott Horváth a kapcsán, hogy tartózkodjon politikai nézeteinek hangoztatásától a munkahelyi környezetben. A NAV a „zöld dossziének” lehetséges hatásait is elemzi. Szerintük a dokumentum alkalmas lehet arra, hogy a NAV iránti közbizalom szintje radikálisan csökkenjen, adóhatósági dolgozókra demoralizálóan hat azzal, hogy kedvezőtlen színben tünteti fel őket. A jelentés kifejti, hogy megkérdőjelezhetővé válik Horváth dokumentuma alapján a kormány gazdaságpolitikai intézkedéseinek hatása, és az adóhatóságnak a gazdaság kifehérítésére tett erőfeszítései. A feljegyzés készítői kitérnek külön arra egy objektívnak nem igazán nevezhető bekezdésben, hogy a NAV állománya „kikéri magának” a Horváth által megfogalmazott általánosításokat. Kiváltképpen azt sérelmezik, hogy Horváth szerint a hatóság vezetői döntésképtelenek lennének.

A zöld dosszié általános vélelmei nem igényelnek belső vizsgálatot a feljegyzés szerint. Valamint azt állítják a feljegyzés szerzői, hogy nem lehet megállapítani az ügyek konkrétumainak ismerete nélkül azt, hogy az egyedi intézkedésekre milyen mértékben van szükség. A NAV-jelentés szerzői szerint amennyiben Horváthnak konkrét információja van korrupcióról, akkor ezeket az információkat meg kellett volna osztania a feletteseivel. Ám ezen felsőbb szintekre vonatkozó jelzésnek a dokumentált formáját nem lelte fel a hatósági vizsgálat.

Mindezen jelentésbeli állításokkal szemben Horváth mellett még Vancsura István (a Kiemelt Ügyek Igazgatóságának főosztályvezetője) is azt mondta a nyilvánosság előtt több alkalommal, hogy számos esetben előfordult az, hogy feletteseikhez fordultak, de azok nem foglalkoztak az általuk átadott ügyekkel, melynek következtében elakadt a vizsgálat. Vancsura számos dokumentumot tárt a nyilvánosság elé, melyek bizonyítják, hogy több esetben is értesítette

Vida Ildikót és más vezetőket az általa problémásnak vélt ügyekről. Horváth el is mondta több soron a sajtóban, hogy amint azt érzékelte, egy-egy nagyobb vizsgálat elhalt, miután a hivatali utat betartva semmi eredményre nem jutott, ezért elment más felső vezetőkhöz, politikusokhoz. Több médiában is hírül adta Horváth, hogy értesítette Rogán Antalt az adóhatóságban folyó folyamatokról, illetve Lázár Jánoshoz juttatott el egy összefoglaló dokumentumot. Horváth szerint miután találkozott Rogánnal, az adóhatóságnál elrendelésre került az a vizsgálat, amelyet Horváth jó ideje szükségszerűnek tartott, de előtte az adóhivatal felső vezetői nem tartották azt végrehajtandónak.

A feljegyzés egész üzenetével szemben, az egyik kísérő dokumentum részletezi azt, hogy az adóhatóságnál a hálózatos áfacsalások hatékony feltárása a gabonakereskedelmi szektorban Horváth tevékenységével kezdődött. Mindezekből viszont az következtethető, hogy Horváth munkáját eredményesnek tekinti a NAV. Már 2009-ben hatalmas adócsalást sejtett egyes ügyletek mögött a kitaláló NAV-os, és ezért folyamatos adatgyűjtést folytatott egy gyanú célkeresztjében lévő multinacionális cég adóellenőrzését végző adóellenőrök körében. Ezen nyomozásnak az eredményei a Kiemelt Adózók és Ügyek Adóféligazgatóságához (KAIG) jutottak el, és ennek következtében a KAIG elrendelte az ellenőrzést. Az adóhatóság a feljegyzésben azt állítja, hogy Horváth a későbbiekben is tovább gyűjtötte az adatokat, melynek következtében számos újabb beszállító is gyanúba került, ennek következtében a Horváth által gyanúsként jelzett cég más bevallási időszakai is további gyanúkat vetettek fel.

2011 júliusában a Közép-Magyarországi Régió kezdeményezésére a Központi Hivatalban már országos egyeztetést folytattak a gabonakereskedelemben feltárt áfacsalási láncolatok miatt. A dokumentum szerint az egyeztetésen „több régió is hasonló tapasztalatokról számolt be az ágazat adózóival kapcsolatban”. Ezt követően a Horváth által meggyanúsított céghez kapcsolódó láncolatban a KAIG is hasonló tapasztalatokról (adóminimalizáló cégekről, elérhetetlen társaságokról) számolt be. Tehát a Horváth által kivizsgált ügyből országos, koordinált ellenőrzés lett.

Volt egy pont a NAV jelentése szerint, amikor is Horváth összeveszett a

feletteseivel, mivel szerintük Horváth alanyi jogként tekintett arra, hogy koordinátori szerepére hivatkozva részt vegyen az egyes ellenőrzésekben is. Ám vezetői több alkalommal figyelmeztették, hogy más látja el a koordinátori feladatokat. Horváth András és az adóhatósági vezetők között folyó vitában Horváth bizonyos szervezeti egységek munkáját többször bírálta, és „továbbra sem hagyott fel az önjelölt koordinátori feladatkörrel, folytatta az adatgyűjtést, minden érintett revizorral beszélt”. Ezekon a találkozókön Horváth arra kérte a kollégát, valamint igyekezett elérni náluk, hogy azok rendeljenek el további vizsgálatokat.

Arra a felvetésre, hogy bizonyos adóvizsgálatoknál adóellenőröket állítottak le az volt a NAV reakciója, hogy a négy érintett adóigazgatóság által végzett ellenőrzések jogszerűen kerültek lefolytatásra. Azt állítja továbbá a NAV, hogy az ellenőrzést végző adóellenőrök a tényállás feltárásához valamennyi szükséges eljárást elvégezték, a folyamatban lévő ellenőrzéseknél az adóellenőrök a szükséges eljárásokat folyamatosan elvégzik. A hivatali visszaélésre, azaz az adóellenőr vezetői utasításra történő leállítására utaló tény, körülményt nem lehetett feltárni.

A módszertani vitában, mely az adóhatóság és Horváth között folyik a NAV szerint teljes mértékben nem alkalmazható Horváth András arra vonatkozó felvetése, hogy a számlázási láncok, hálózatok felszámolására elemző, koordináló, ellenőrzést támogató szervezeti egységeket kell kialakítani, és ezek az egységek különböző szakterületeken, igazgatóságokon található iratokba is betekintheznek. A NAV ugyanakkor azt is állítja emellett, hogy a koordináció meghatározott adózói csoportok ellenőrzése tekintetében folyamatos.

A NAV jelentése azt tartalmazza, hogy Horváthot nem leállították a gabonaipari vertikumra célzó ellenőri munkáról, hanem csupán kapott vezetőitől újabb feladatot a gabonás ügyeket érintően. Horváth elmondása szerint őt külső munkahelyre rendelték ki 2011-ben, ám 2012 szeptemberében kérelmét, hogy folytathassa ezen területen végzett munkáját elutasították.

A NAV határozottan állítja, hogy Horváth András vezetői utasítás nélkül nem végezhetett volna semmilyen adatgyűjtést 2012. október 19-e után a gabonaágazatban lévő ellenőrzések kapcsán. A Horváth háttéranyagában lévő,

az élelmiszeripar területén 140 társaságra végzett adatgyűjtésre, illetve feldolgozásra nem kapott vezetői utasítást. A NAV szerint a feldolgozott adatokat és az abból levont következtetéseket vezetőivel Horváth nem osztotta meg. A NAV jelentés szerzői azt feltételezik, hogy azért nem ment főnökeihez Horváth az információval, mert tisztában volt azzal, hogy hatáskörét túllépte, jogosulatlan lekérdezéseket végzett.

A NAV jelentése kiemeli, hogy a vizsgálat megállapította: egyik rendszerükben sem található Horváth András nevén olyan ügy, amellyel kapcsolatban végzett munkája során hivatali visszaélést tárhatott fel, illetve nem kérte olyan irat iktatását, amelyben hivatali visszaélésről küld tájékoztatást vezetői, vagy felettes szerv vezetői részére. A vizsgálatról szóló jelentés azt is megjegyzi, hogy Horváthnak valótlanul állít akkor, amikor azt mondja, hogy az általa feltárt adócsalásokkal összefüggésben nem történtek meg a szükséges intézkedések, továbbá, hogy jelzéseit vezetői nem támogatták.

Vida-féle önvizsgálat

A kitiltási botrány kapcsán a kormány 2014. november 6-án egy jelentés elkészítését rendelte el. A 2015. március 3-án nyilvánosságra hozott⁴ belső vizsgálati jelentés azt a vádat igyekezett vizsgálni, mely szerint a NAV nem kezelte megfelelően bizonyos amerikai cégek bejelentéseit, mivel ezek a jelzések diplomáciai bonyodalmakat okoztak. A 18 oldalas adóhivatali anyag végső következtetése az, hogy a külön szempontok alapján kiválasztott „amerikai érdekeltséget mutató cégek adóhatósági kapcsolatai (ellenőrzöttségi szint, megállapítások) átlagosnak mondhatóak, a többi nem amerikai érdekeltségű céghez képest. A vizsgálat megállapításai szerint az amerikai érdekeltségű cégek adóteljesítményüknek, működési kockázatuknak megfelelő - más adózókhoz hasonló - adóhatósági bánásmódban részesültek.”

A NAV jelentése az első pontban több soron taglalja azokat a kontrollpontokat, amelyek miatt elképzelhetetlenek a kiterjedt korrupciós folyamatok az adóhatóságon belül. Egyrészt a belső kontroll erősségét emelik ki. Másrészt külső kontrollpontként hivatkozik az Állami Számvevőszékre, az ügyészségre,

⁴ <http://www.kormany.hu/download/6/f3/40000/DOC150226.pdf>

az ombudsmanra, és a Nemzeti Védelmi Szolgálatra is. Itt meg kell állapítani, hogy a jelentés tartalmát nem támasztják alá az Állami Számvevőszék által tett megállapítások, az ügyben folyó ügyészségi vizsgálatban történt gyanúsítás, és az a tény, hogy a sajtó kérdésére válaszolva a Nemzeti Védelmi Szolgálat azt mondta, hogy nem is folytatott a NAV-nál vizsgálatot a felmerül korrupciógyanus ügyekben.

A jelentés megállapítja továbbá, hogy nem merültek fel olyan információk, amely alátámasztanák azt a vélekedést, hogy a NAV az amerikai érdekeltségű cégekkel szemben diszkriminatív intézkedéseket kísérelt volna meg vagy akár mellőzte volna e vállalkozások közérdekű bejelentéseit. A dokumentum állítása szerint a vizsgálatba NAV központja mellé bevonták a a ténylegesen vizsgálatot folytató helyi szerveket is. A vizsgálatot bonyolította az is, hogy a NAV számára erre vonatkozó nyilvántartás hiányában nem volt világos, mely cégek is számítanak az USA érdekeltségébe. Annak a 850 magyar cégnek az adóügyeit vizsgálták, amelynek alapítói között amerikai személyek vagy cégek voltak.

A „rendkívül csekély számú” közérdekű bejelentések, melyeket az amerikai cégek tettek, alapján indult kivizsgálások az általános rendnek megfeleltek. Egy nagy nyilvánosságot kapott speciális esetet említ a jelentés. A jelentést igyekeztek anonimizálni, ám a kitakart részek ellenére is látható az, hogy a Bunge Zrt. az egyik főszereplő. Az általa kezdeményezett étolaj-áfacsalási ügyekben vizsgálat és nyomozás is indult, és büntetőeljárás jelenleg is folyamatban van. A jelentés szerint a NAV-ellenőrök „kiemelt vizsgálati területét képezte” az étolaj-forgalmazással kapcsolatos áfacsalások vizsgálata már a Bunge Zrt. bejelentése előtt is.

A kitiltási botrány

2014. október 16-án számolt be a Napi Gazdaság⁵ arról, hogy amerikai cégeknél vizsgálódhat a NAV. Az Egyesült Államok ügyvivője másnap⁶ elmondta egy sajtótájékoztatón, hogy országa megtiltotta a területére való belépést bizonyos magyar állampolgárok számára. Az USA nagykövetségen tartott sajtóbeszélgetésen André Goodfriend akkori követségi ügyvivő azt mondta, hogy a kitiltások az adóhatóságnál tapasztalt korrupció miatt történtek a hatályos amerikai törvények alapján, és hivatkozott a Horváth András által tett bejelentésekre. Nem szokták nyilvánosságra hozni a kitiltás tényét, de a Napi Gazdaságban megjelent információk miatt szükségesnek vélték, hogy ezek az információk napvilágra kerüljenek.

A magyar média kiemelten foglalkozott 2014 októberében és novemberében az ügygel. Az első napokban több név is felmerült, hogy ki lehet rajta a listán. Több médium⁷ is biztosra vette, hogy Vida Ildikónak, a NAV elnökének a neve is szerepel a kitiltottak között. Az adóhatóság és a kormány ezt nem cáfolta. Habár a közfigyelem ráfókuszált, Vida heteken át kerülte a nyilvánosságot. Csak akkor tűnt fel a médiában, amikor a schwechat-i reptéren az RTL lencsevégre kapta⁸, amint nyaralni indul. Ott sem nyilatkozott érdemben. Míg nem 2014. november 5-én a Magyar Nemzetben⁹ megjelent interjújában elárulta, hogy valóban nem kapna beutazási engedélyt az Egyesült Államokba. Interjújában elmondottak szerint tisztában van vele, hogy vannak más adóhatósági dolgozók is a kitiltási listán, de kilétüket nem fedte fel.

A kiutasított adóhatósági dolgozók kilétének felfedésére alapul szolgálhat Dávida Mariannának a Népszava és a Népszabadság ellen indított pere. Az adóhatósági vezető azt sérelmezi, hogy más sajtóorgánumokra hivatkozva a lapok azt állították, hogy ő is az amerikai kitiltási botrány egyik szereplője. A

⁵ <http://www.napigazdasag.hu/cikk/25771/>

⁶ <http://444.hu/2014/10/17/tenyleg-korrupcios-ugy-miatt-tiltottak-ki-magyarokat-az-egyesult-allamokbol/>

⁷ http://hvg.hu/gazdasag/20141022_nav_kitiltasi_botranyn

⁸ <http://rtl.hu/rtlklub/hirek/elozetes-az-rtl-hirado-megtalalta-es-szora-birta-vida-ildikot>

⁹ http://mno.hu/magyar_nemzet_belfoldi_hirei/vida-ildiko-semmilyen-korrupcios-ugynek-nem-voltam-es-nem-vagyok-a-resze-se-1256795

perben az alperes ügyvédje tanúként idéztette meg Vida Ildikót, aki a Magyar Nemzet interjúja alapján tisztában van vele, hogy még mely adóhatósági dolgozók vannak kitiltva az Amerikai Egyesült Államokból.

Kormányzati kommunikáció

Az ügyben a kormányzat több ponton visszásan kommunikált. Egyrésztől azt állították: nem voltak tisztában azzal, hogy történtek ilyen kitiltások. Másrésztől, amikor Vida Ildikó a megjelent interjújában azt állította, hogy tájékoztatta a minisztériumot, amikor személyes jelzést kapott az estről, akkor L. Simon László államtitkár azt mondta¹⁰: Vida levele elkeveredhetett a postán. A kormányzat mindvégig a bizonyítékokat kérte számon az amerikai követségen, miközben az a saját törvényi szabályozására hivatkozva kijelentette, hogy nem adhatja ki azokat, hanem a magyar hatóságoknak kell ez ügyet kivizsgálnia. Az ügyben küldött hivatalos követségi jelzést a miniszterelnök fecninek titulálta egy rádióinterjújában. Több kormányzati szereplő úgy nyilatkozott, hogy a korrupciós vádak túlon túl általánosak, ezért nincsen vizsgálat. Goodfriend ügyvivő erre a sajtóban azt állította: Vida Ildikó a konkrét ügyben érintett.

November 10-én Vida Ildikó személyesen ment el az amerikai követségre rákérdezni az őt ért vádakra. Az esetről a HírTv felvételt¹¹ is készített. Itt hangzott el, a netes folklórban szállóigévé vált, mondat: „Tolmácsot szeretnék kérni”. A találkozón a kitiltás tényét az ügyvivő megerősítette, de a Vida által kért bizonyítékokat – ismételten a saját jogszabályaikra hivatkozva – nem tárta fel.

A kormány szerepe

Orbán Viktor december 8-án a Parlamentben egy képviselői kérdésre válaszolva azt mondta¹², hogy leváltja Vida Ildikót, amennyiben nem perli be Goodfriend-et az USA ideiglenes ügyvivőjét. A NAV elnöke be is adta a keresetet, ezt ügyvédje

¹⁰ http://index.hu/belfold/2014/11/07/l._simon_laszlo_vida_ildiko_levele_elveszhetett_a_postan/

¹¹ http://mno.hu/ahirtvhirei/vida-es-goodfriend-talalkozasa-nem-kell-lopni-itt-a-vagatlan-felvetel-1258096?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201504

¹² http://mandiner.hu/cikk/20141208_orban_levaltom_vidat_ha_nem_pereli_be_goodfriendet

december 11-én meg is erősítette¹³. Már december elején felröppent a hír a magyar sajtóban, hogy az amerikai lépésekre válaszul a magyar kormány is készít kitiltási listát. December 12-én az igazságügy miniszter¹⁴ egy képviselői kérdésre elismerte, hogy a magyar kormány tárgyalta olyan előterjesztésről, amely más államok polgárainak az ország területéről való kitiltását lehetővé teszi. A miniszterelnök egy december végi TV interjújában¹⁵ úgy jellemezte a kitiltási botrányt, hogy az Egyesült Államok részéről megfogalmazott korrupciós vád „fedőtörténet”. Valójában arról van szó a miniszterelnök szerint, hogy az Egyesült Államoknak új keletű érdekei lettek ebben a térségben, befolyást akar szerezni, és ehhez használja fedőtörténetként a korrupciót.

Miután az Egyesült Államok kinevezte az új nagykövetét, és Goodfriend ideiglenes ügyvivő családi okokra hivatkozva hazatért országába Szíjjártó Péter külügyminiszter 2015 februárjában azt nyilatkozta egy pódiumbeszélgetésen¹⁶, hogy a magyar kormány lezártnak tekinti a kitiltási botrányt. Erre Robert Riley követtanácsos azt válaszolta közel egy hónappal később¹⁷, hogy az amerikai kormány nem változtatott a korrupció miatt kitiltottak listáján, és továbbra is fenntartják az aggodalmaikat. Németh Zsolt, a Külügyi Bizottság elnöke az ATV Egyenes Beszéd¹⁸ című műsorában elmondta, hogy tudja kiket tiltottak ki az USA-ból. Ez cáfolhatja Szíjjártó Pétert, aki mindvégig azt kommunikálta, hogy a külügy nem tudja, kik vannak a kitiltási listán.

¹³ <http://www.origo.hu/itthon/20141211-vida-ildiko-feljelenteset-megirta.html>

¹⁴ http://hvg.hu/itthon/20141212_Elismerte_a_kormany_hogy_keszul_a_magyar

¹⁵ <http://www.hir24.hu/belfold/2014/12/23/orban-durva-dologgal-vadolta-meg-az-usa-t/>

¹⁶ <http://vs.hu/kozelet/osszes/a-magyar-kormany-szerint-az-amerikai-kitiltasi-botran-y-lezarult-0224>

¹⁷ <http://www.hir24.hu/kulfold/2015/03/26/amerika-napirenden-tartja-a-kitiltasi-botran-y/>

¹⁸ <http://www.atv.hu/video/video-20150413-nemeth-zsolt>

A Parlament szerepe

A NAV-botrányban számos képviselői felszólalás és írásbeli kérdés született. A legérdekesebb aspektus azonban a parlamenti vizsgálat Fidesz általi elszabotálása, amely erősen felveti a Parlament ellenőrző funkciójának a drasztikus csorbulását.

2013–14

Ángyán József és Schiffer András 2013 novemberében indította útjára a parlamenti vizsgálóbizottsági kezdeményezést. Először az LMP képviselői kezdték meg a képviselői támogatási aláírások gyűjtését, melyet a függetlenek, a Jobbik, az LMP és a PM képviselői támogattak.¹⁹ Az MSZP és a DK azért maradt távol, mert az aláírásgyűjtő íven a jobbkios képviselők nevei is rajta voltak. Később új íveken MSZP-s, DK-s, LMP-s és független képviselők támogatásával sikerült összegyűjteni a szükséges 77 aláírást. A Fidesz nem támogatta a kezdeményezést, mivel Gulyás Gergely szerint az törvénysértő. A fideszes képviselő azzal érvelt, hogy az Országgyűlésről szóló törvénybe éppen a szocialisták javaslatára került be az a passzus, hogy vizsgálóbizottság csak olyan ügyben jöhessen létre, amely nem tisztázható interpellációval, kérdéssel, amely nem egyedi jogi felelősség megállapítására vonatkozik, és amely ügyben az Alkotmánybíróság, a számvevőszék, valamint az önkormányzatok saját hatáskörükben nem járhatnak el. Emellett nem terjedhet ki a vizsgálat olyan kérdésre sem, amelyben például büntető- vagy szabálysértési eljárás van folyamatban.

Végül 2013. december 13-án a vizsgálóbizottság létrehozásáról szóló határozati javaslatot egyhangúlag továbbengedte az alkotmányügyi bizottság. A kormánypárti többség viszont az országgyűlési törvényre hivatkozva hozzátoldott egy módosító indítványt, miszerint csak akkor láthatnak munkához, ha az ügyben eredményesen befejeződtek a büntetőeljárások.

Így a bizottság jogilag felállt, de nem kezdhette el a működését. Ezért 2014.

¹⁹ http://index.hu/belfold/2013/11/25/itt_a_nevsor_ok_tamogatja_a_nav-vizsgalobizottsagot/

január 17-én²⁰ Schiffer András és Ángyán József alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.

A 2013. november 27-én²¹ a Parlament Számvevőszéki és költségvetési bizottságának Ellenőrző Albizottsága ülést tartott a témában, ahol meg kívánta hallgatni Horváth Andrást, Matolcsy Györgyöt és Varga Mihályt. Mivel a Fideszes képviselők nem jelentek meg az ülésen, a meghívott Matolcsy és Varga sem, még a napirendet sem tudták megszavazni, így csak konzultációs jelleggel folytatták az ülést. A Számvevőszéki és költségvetési bizottság 2013. december 16-ai ülésére²² egy meghallgatásra meghívta Domokos Lászlót, az Állami Számvevőszék elnökét, de fideszes képviselők levették a napirendről a meghallgatási napirendi pontot. Az ÁSZ-elnök a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál 2010 óta végzett számvevőszéki vizsgálatokról számolt volna be a bizottság tagjai előtt.

2014-15

A 2014-ben kezdődött új parlamenti ciklusban ismét megkísérelte az LMP a vizsgálóbizottság felállítását az ügyben²³. Az előterjesztés reflektált az előző ciklusban lévő fideszes kritikákra, így nem tartalmazta a folyamatban lévő büntetőügyekre vonatkozó részt. A kezdeményezést az MSZP és a Jobbik frakciójának szinte valamennyi tagja, öt LMP-s, valamint három, az Együtt-PM-hez és egy, a Liberálisokhoz tartozó független képviselő írta alá. A Parlament igazságügyi bizottsága számos alkalommal feltette, majd levette a napirendjéről a kezdeményezést²⁴. Végül 2015. március 10-én megtárgyalta azt²⁵, és nem engedte felállni a bizottságot. A fideszes Vas Imre azzal érvelt, hogy az Országgyűlésről szóló törvény értelmében nem hozható létre az Állami Számvevőszék (ÁSZ) hatáskörébe tartozó ügyben vizsgálóbizottság. A bizottság

²⁰ http://hvg.hu/itthon/20140117_Schiffer_es_Angyan_az_Alkotmanybirosaghoz

²¹ http://mandiner.hu/cikk/20131127_csonka_bizottsag_hallgatta_meg_horvathot

²² <http://www.origo.hu/archivum/20131216-levettek-a-koltsegvetes-bizottsag-napirendjerol-domokos-laszlo-asz-elnok-meghallgatasat.html>

²³ http://hvg.hu/itthon/20141027_Vizgalobizottsag_ele_citalhatjak_a_NAV_e

²⁴ http://hvg.hu/itthon/20141127_Nem_dontotte_ma_a_NAVvizgalobizottsag

²⁵ http://mandiner.hu/cikk/20150310_nem_lesz_afacsalasokat_vizgalo_bizottsag_sem_aktanyilvanossag_ugynokugyben

tárgyköre az adóhatóság bevételszerző és adóztatási tevékenységére vonatkozna, így az igazságügyi bizottságnak nincs mérlegelési joga.

2015. március 23-án²⁶ a parlament költségvetési bizottsága meg akarta hallgatni Vida Ildikót, de a Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke nem jelent meg a bizottság előtt. Burány Sándor bizottsági elnök ismertetett a NAV elnöke által írt levelet, mely szerint az adóhivatal minden kétséget kizáróan megállapította, hogy minden a legnagyobb rendben van, a meghallgatás lehetőségével nem kíván élni.

²⁶ <http://www.vg.hu/kozelet/kozeleti-hirek/vida-ildiko-nem-jelent-meg-a-koltsegvetes-bizottsag-elott-446684>

A NAV által indított perek

2013 decemberében, miután Horváth András feljelentést tett, a NAV a volt revizort jelentette fel személyes adatokkal való visszaélés miatt²⁷. Feljelentését azzal indokolta az adóhatóság, hogy Horváth állítólag jogsértő módon kutakodott az adóhatóság nyilvántartásában, és így számos adótitkot tartalmazó adatot, iratot szerzett meg. Horváth András ezekre az adatokra és iratokra alapozta az áfacsalásról szóló korrupciós bejelentését. A rendőrség 2013. december 19-én²⁸ ezeket az iratokat is lefoglalta Horváth Andrástól. Az adatokkal való visszaélés miatt indított eljárásban azóta nem történt semmi érdemleges előrelépés.

Goodfriend amerikai ideiglenes ügyvivő ellen Vida Ildikó személyesen ment a bírósági útra²⁹. Egyszerre két párhuzamos eljárást is indított. Egyrészt a Központi Nyomozó Főügyészségen nagy nyilvánosság előtt, jelentős érdeksérelmet okozó rágalmozás miatt jelentették föl az amerikai ügyvivőt, mert hivatalos személyi minőségében sértette meg a NAV elnökét. A Fővárosi Törvényszéken pedig jó hírnév megsértése miatt nyújtott be keresetet. Az eljárásokat végül visszavonta.

A NAV Horváth András mellett Jávor István korrupciókutatót is beperelte jó hírnév megsértése miatt.³⁰ Az ELTE docense azt állította az ATV-ben, hogy „a magyar hatóságok több esetben segítik az áfacsaló cégeket, a NAV-nál konkrét utasításokra állítanak le vizsgálatokat és hagynak figyelmen kívül jogszabályokat.” Ezen kívül az alábbi kijelentésekért követelt kártérítést a NAV: „a NAV gyakorlatilag megrendelésre cégeket fojt meg”. A Fővárosi Törvényszék erről szóló végzése szerint a bíróság elutasította a NAV feljelentését, hiszen abban nem volt benne megfelelően, hogy Jávor pontosan milyen állításaival és milyen módon sértette meg az adóhatóság jó hírnevét. Igaz, a NAV keresetlevele szó szerint elismétli Jávor kifogásolt mondatait, de a bíróság

²⁷ <http://tasz.hu/informacioszabadsag/torvenyszer-to-lehet-horvath-andras-elleni-buntetoeljaras>

²⁸ <http://www.origo.hu/gazdasag/20131219-hazkutatas-horvath-andrasnal-elvittek-a-zold-dossziet.html>

²⁹ <http://www.origo.hu/itthon/20141211-vida-ildiko-feljelenteset-megirta.html>

³⁰ <http://444.hu/2015/01/22/navjavor/>

szerint ez nem elég, le kellett volna írni azt is, hogy mindez pontosan hogyan sérti a NAV-ot.

Az atlatszo.hu portált³¹ az egyik tényfeltáró cikke miatt perelte be az adóhatóság, mely cikkben a láncolatossági áfacsalások vizsgálatainak a megakasztásáról³² tárt fel dokumentumokat a tényfeltáró portál. A per folyamatban van.

Vida Ildikó Vágó Gábort is beperelte jó hírnév megsértése miatt³³. A volt képviselő médiában megjelent interjúi, valamint facebook oldalán megosztott mémek voltak a kereset alapja. A per folyamatban van.

Dávida Marianna indított keresetet a Népszabadság és a Népszava ellen, arra hivatkozva, hogy a lapok azt állították, ő is szerepel a kitiltási listán, illetve vizsgálatok megakasztásában személyesen részt vett. A per folyamatban van, a tárgyaláson megjelenő Hegedűs-Deme Zsolt tanú vallomásaiban³⁴ igazolta Dávida vizsgálatokban játszott kétes szerepét.

³¹ <http://blog.atlatszo.hu/2015/01/a-nav-egymillio-forintra-perli-az-atlatszot-egy-tenyfeltaro-cikk-miatt-vago-beleall/>

³² <http://atlatszo.hu/2014/03/24/igy-uszhatjak-meg-az-afacsalok-somos-katalin-leallitott-egy-fontos-vizsgalatot/>

³³ <http://falmentaparlament.atlatszo.hu/2015/03/15/draga-vida-ildiko/>

³⁴ <http://atlatszo.hu/2015/04/02/volt-nav-vezeto-a-birosagon-40500-milliardos-ugyet-tusolt-el-a-felsovezetes/>

Következtetések:

További vizsgálatok szükségesek. Az egyetlen nyilvános érdemi vizsgálatot az Állami Számvevőszék végezte, ám az csupán törvényszerűséget vizsgált a NAV működésében, célszerűséget, hatékonyságot nem. A vizsgálat nem tért ki az adóhatóságon belül a láncolatos áfacsalásokkal kapcsolatos vizsgálatok megakasztásaira sem. Az adóhatóságba vetett közbizalom romlása lényegi pontja az állami szervekbe vetett állampolgári bizalmi index negatív változásának. Ezért mihamarabb szükséges az inkriminált vezetők leváltása és a NAV teljes átvizsgálása független szereplők által.